

LELKÉSZTOVÁBBKÉPZÉS

PROGRAMFÜZET

2022

KOLOZSVÁR
Bethlen Kata
Diakóniai Központ
400075 Cluj-Napoca
Str. Ponorului nr. 1
0264-440.510
bethlenkata@gmail.com

KOLOZSVÁR
Erdélyi Református Múzeum
400124 Cluj-Napoca
P-ța Avram Iancu nr. 14.
0722-540.693
erdelyireformatusmuzeum@gmail.com

PARAJD
Urbán Andor Református
Konferenciaközpont
537240 Praid
Str. Zsögöd nr. 553
0730-190.067
uarkkparajd@gmail.com

MAGYARÓZD
Bonus Pastor
Terápiás Otthon
547123 Ozd nr. 5
0265-483.214
eva.adorjan@bonuspastor.ro

SEPSIKŐRÖSPATAK
Diakónia-Kapernaum
Keresztyén Alapítvány
Szabadidő Központ
527165 Valea Crișului
0733-065.373
emakkai@outlook.com

*„És megismerjétek a Krisztusnak minden ismeretet felülhaladó szeretetét, hogy ekképpen beteljesedjete az Istennek egész teljességéig.”
(Ef 3,19)*

Őrök egy régi emléket. A furcsa az, hogy megmaradt egy ilyen emlék kisgyerekkoromból. Valamikor a nyolcvanas évek végén lehetett – arra emlékszem, hogy rettentő ideges édesapám, és így a család hangulata is feszült amiatt, hogy továbbképzésre kell mennie édesapámnak Kolozsvárra. Azoknak, akik akkor már lelkészként szolgáltak, nem kell különösebben magyaráznom a helyzetet. A későbbi generációk azonban jó, ha tudják, hogy volt idő, amikor a lelkésztovábbképzés nem ilyen volt, mint ma. Volt idő, amikor ideológiailag is meg kellett felelni az elvárásoknak, amikor nagyon vigyázni kellett arra, hogy kinek mit mond el az ember.

Nos, ehhez képest a mai továbbképzők felérnek egy „luxusnyaralással”. Lehet választani időpontot, helyszínt, témát, előadót. Lehet szervezni olyat, ami épp foglalkoztat, vagy amiben úgy érzem, kevésbé mozgok otthonosan. Tulajdonképpen bárki megszervezhet magának (és persze másoknak is) egy továbbképzést. Meg lehet nyílni és ki lehet engedni a gőzt, meg lehet hallani, hogy más is hasonló problémákkal küzd, lehet töltekezni, új motivációt, inspiráló dolgokat lehet hallani. Lehet találkozni és kapukat nyitni egymás felé. Fel lehet fedezni még nem hallott régi dolgokat, és meg lehet ismerni új teológiai irányzatokat és szakirodalmat.

Legutóbb egy továbbképzőn elképesztő asztaltársaságba kerültem. Egymás mellett ült egy lelkész nő és egy szerzetes, egy jezsuita a református lelkészek között. Olyan lelkészek, akiket nem feltétlenül sorolna egy kívülálló egymás mellé, különböző generációkhoz tartozók. Ez a színes társaság Isten nagyságos dolgairól beszélt, és nagy

egyetértésben tudtunk beszélgetni. Ültem, és megtelt a szívem hálával, hogy ez lehetséges! A továbbképzéseken kapott inspirációk nyomán olvastam el néhány olyan könyvet, ami nagy hatással volt a szolgálatomra és lelki életemre is. Sok mindent őrzök még, amiket most nem sorolok itt fel, de azt jelzem, hogy hatalmas lehetőség van előttünk. Az a néhány év teológiai alapképzés nem tud mindenre kiterjedő és elmélyült ismeretekkel felvértezni. Általános tapasztalat az, hogy a gyülekezetbe kikerült lelkipásztor rádöbben, hogy erre sincs, arra sincs felkészülve. Sokszor azzal küszködünk, hogy nincs időnk bizonyos dolgokra. Íme: itt az idő, itt vannak az időpontok és alkalmak, hogy megálljunk, szünetet tartsunk, kicsit elvonuljunk, és töltekezzünk!

Nagy öröm számunkra, hogy idén is értékes a lelkészek előtt álló választék, terjedelmes az előadások listája, és színes a továbbképzések témaköre. Hálaság vagyunk Istennek értetek: előadók, szervezők! Őszintén reméljük, hogy lesz olyan előadás vagy képzés, amire felkapod a fejed, kedves lelkészársunk, és azt gondolod magadban: ezt kár lenne kihagyni! Vagy ezt: de szeretnék ezen részt venni!

Mindazonáltal bízunk abban, hogy a tudás-, ismeret- vagy kreditpontoszerzés mindig másodlagos marad, és ezeket a továbbképzéseket arra fogja felhasználni Isten, hogy Krisztus szeretetébe mindinkább beavasson, bevonjon minket a Szentháromság szeretetközösségébe, hogy így „teljesedjünk be” – és így tudjuk hirdetni őt ebben a világban.

Az OLTТ nevében,
Nagy Gábor

ARomániai Református Egyházban működő lelkésztovábbképzés rendszere szerint minden lelkésznek ötévente legkevesebb 50 továbbképzési kreditpontot kell összegyűjtenie. Ebből megközelítőleg harmincat tanfolyam jellegű továbbképzésen, a kiegészítő részt egyházmegyei lelkészértekezleten való részvétellel vagy egyéni tudományos munkával lehet megszerezni. A járvány miatt a megkezdett továbbképzési ciklus nem rövidül le, de az öt év alatt 40 továbbképzési kreditpontot kell gyűjteni. Kreditpontoszerzésre olyan egyházmegyei lelkészértekezleteken van lehetőség, amit az Országos Lelkésztovábbképző Testület által akkreditált előadások valamelyikének meghívásával szerveztek. Amennyiben valaki tudományos előadást tart, vagy szakfolyóiratban tanulmányt jelentet meg, azzal ugyancsak kreditpontokat szerezhet. Az előadások, illetve publikált szaktanulmányok kreditponttal való értékelése évente a decemberi OLTT-gyűlés keretében történik. A vonatkozó kéréseket, az előadások rövid összefoglalójával, illetve a publikáció megjelenési helyének megjelölésével, az OLTT titkárságához kell eljuttatni.

A továbbképzésekre a programleírásnál található e-mail címen vagy telefonszámon, a közölt időszakban lehet jelentkezni. A jelentkezés a regisztrációs díj befizetésével válik véglegessé, amit banki átutalással az Erdélyi Református Egyházkerületben meghirdetett továbbképzések esetén az EPARHIA REFORMATĂ DIN ARDEAL
CIF: 13729410

Banca: BCR CLUJ

IBAN RO12 RNCB 0106 0266 0457 0488,

a Királyhágómelléki Református Egyházkerületben meghirdetett továbbképzések esetén az EPARHIA REFORMATĂ DE PE LÂNGĂ PIATRA CRAIULUI
CIF: 4390305

Banca: OTP BANK ORADEA

IBAN RO34 OTPV 2200 0022 7590 RO03
számlaszámra lehet megtenni.

A banki átutalóra megjegyzésként fel kell vezetni a továbbképzés címét (vagy annak kezdő szavait) és a jelentkező lelkipásztor teljes nevét.

A regisztrációs díj felét a lelkipásztor, másik felét az egyházközsége (hivatalos munkaadója) fizeti.

A Lelkésztovábbképzés Szabályrendelete megtekinthető az Erdélyi Református Egyházkerület honlapján, a www.reformatus.ro oldalon, a Törvénytár fül alatt.

(http://www.reformatus.ro/admin/data/file/20131223/lekesztovabbkepzes_szabalyrendelet.pdf)

Bővebb felvilágosítás Gáll Sándor OLTT-titkártól a 0731-344.207 telefonszámon vagy a gallsandor@gmail.com e-mail címen igényelhető.

Az OLTT nevében:
Gáll Sándor OLTT-titkár

A református lelkipásztor digitális üzenete

Előadók:

- dr. Kádár Magor egyetemi docens
- dr. Kiss-Tamás Ágnes online média szakértő
- Kiss Gábor, EREK sajtóreferens, fényképész
- Könczey Elemér grafikus
- Tokár Sándor-Levente lelkipásztor, videószerkesztő

Időpont: 2022. március 7–11.

Helyszín: Zoom platform

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 25

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. február 11.

Jelentkezni lehet az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen. Érdeklődni lehet a

0722-772.445-ös telefonszámon Bereczki-Orbán Zsolt lelkipásztornál.

A képzés kezdeményezője az ERLÉSZ (Erdélyi Református Lelkészertekezleti Szövetség). Igény szerint a képzést az év során megismételjük.

Az utóbbi néhány esztendő emlékezetes marad az egyházi élet számára is. Ilyen mértékű változás, mint amilyenre a koronavírus-járvány kényszerítette a lelkipásztorokat, ilyen rövid idő alatt példátlan az egyházunk történelmében. Minden lelkipásztornak többnyire magának kellett kitalálnia és feltalálnia magát a digitális térben. Sokak akadályok nélkül vették ezt az új helyzetet, és sikeresen, új csatornákon, új tartalmakkal érték el gyülekezetük tagjait, és nem csak őket. Sokan lelkiismeretesen próbálkoztak hályogkovács módjára helytállni és szolgálni. És voltak, akik teljes eszköz- és ismerethiányban, nagyon nehezen tudtak a bezártság idején bármilyen pásztori feladatot ellátni.

A váratlanul feltörő igény, azaz annak kényszere, hogy a lelkésznek a digitális világban is boldogulnia kell, újabb kihívást jelentett és jelent a lelkészek számára. Az első, többnyire spontán megoldott online szolgálatok és virtuális megjelenés után, az eddigi tapasztalatok, kérések és kérdések alapján, szakemberek bevonásával szeretnénk ebben a témában is előbbre lépni. Lelkésztovábbképzőnket így azzal az igénnyel szervezzük, hogy a lelkészi közösség magabiztosabban, több ismeret és tapasztalat, szakember és szolgatárs segítségével otthonosabban mozogjon az online térben, és sikerebben érje el üzenetével a célközönségét, a gyülekezete tagjait, de azokat is, akik még a fel nem térképezett valós és virtuális missziós térben rejtőzködnek.

Képzésünkben egyértelműen megfogalmazott cél, hogy minden résztvevő – legyen teljesen kezdő e tekintetben, vagy legyen akár „digitális bennszülött”, önmagához képest szintet lépjen. Lelkésztovábbképzőnkön a generációk kommunikációs szokásairól, különböző platformokról, audiovizuális eszközökről, technikai kérdésekről, trükkökről, tippekről, grafikai megjelenésről, megjelenítésről, tartalmi kérdésekről egyaránt minőségi előadásokat hallgathatnak a résztvevők. A képzés részét képezik a bemutatásra kerülő feladatok, amelyeket a résztvevőknek kell egyénileg elkészíteniük és feltölteniük. Ezek alapján a záró napon az előadókkal való beszélgetésre, workshopra és kiértékelőre kerül sor.

A regisztráció részét képezi a jelentkezők számára elküldött űrlap pontos kitöltése.

Járvány, betegség, szenvedés KPTI

Előadók:

- dr. Adorjáni Zoltán: „...az ő férgek meg nem hal [...], és minden test előtt borzadásul lesznek.” (Ézs 66,24) Az istenkáromlók büntetése
- dr. Balogh Csaba: Betegség és gyógyulás: az ítélet és kegyelem nyelvezte az ószövetségi teológiában
- drs. Benkő Tímea: Liturgia, könyörgés, panaszének járvány vagy a közösséget ért csapás idején
- dr. Buzogány Dezső: Diakónia a 16. századi református egyházban
- dr. Kállay Dezső: Hát nem dicsőségre rendelt minket az Isten? Gondolatok a keresztyének szenvedéséről az újszövetségi iratok fényében
- dr. Kató Szabolcs: „Én genny vagyok Efraimnak és rothadás Júda házának.” (Hós 5,12) A betegség metaforája Hós 5,8–6,6-ban, különös tekintettel a betegség biblikateológiai jelentőségére
- dr. Kolumbán Vilmos József: Demográfiai katasztrófák a 17–18. században
- dr. Papp György: Mítosz és orvostudomány a Biblia világának betegségkezelési stratégiáiban
- dr. Somfalvi Edit: Szakralitás és szervezettség a református online liturgiában
- dr. Székely József: Az igehirdetés mint közösségi lelkigondozás
- dr. Visky S. Béla: A koronavírus teológiai értelmezése?

Időpont: 2022. március 7–10.

Helyszín: Kolozsvár, Bethlen Kata Diakóniai Központ

Kreditpontok: 26

Helyek száma: 35

Regisztrációs díj: 150 lej

Jelentkezési határidő: 2022. február 11.

Jelentkezni lehet az olt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen. Érdeklődni lehet a 0744-581.289-es telefonszámon, Kolumbán Vilmos Józsefnél.

dr. Adorjáni Zoltán: „...az ő férgek meg nem hal [...] és minden test előtt borzadásul lesznek.” (Ézs 66,24)
Az istenkáromlók büntetése

A *szkóléokbrótosz* néven ismert parazita okozta betegségről nemcsak a Jób könyvében és annak septuagintai változatában olvashatunk, hanem a deuterokanonikus és apokrif irodalomban, Josephus Flavius *A zsidók történetében* és az Újszövetségben is. Hogy ezt a kórságot miért tekintették éppen az istenkáromlók büntetésének, ennek bibliai háttere van. Kik voltak azok az ismert személyek, akik ebben a betegségben szenvedtek? És tényleg csak az istenkáromlókat érte ez a csapás?

dr. Balogh Csaba: *Betegség és gyógyulás: az ítélet és kegyelem nyelvezete az ószövetségi teológiában*

Az előadás a betegség/gyógyulás ószövetségi metaforákat vizsgálja meg, amelyek a bibliai nyelvhasználatban a (politika)történeti értelemben vett ítélet/kegyelem kifejező eszközeivé váltak. Az ítélet, illetve kegyelem gyakorlása jogi értelemben királyi jogkörök, amelyek uralkodói tekintélyt jelenítenek meg. Tágabb összefüggésben a betegségből való gyógyulás az isteni királyságról szól. Ez az a kontextus, amelynek összefüggésében később az újszövetség gyógyítástörténetei vagy a Jelenések könyvének betegségmentes világról való látomásai is értelmezhetővé válnak. Az előadás főként Ézsaiás könyvét, azon belül Ezékiás király betegsége és gyógyulása történetét (Ézs 38) vizsgálja meg közelebbről.

drs. Benkő Tímea: *Liturgia, könyörgés, panaszének járvány vagy a közösséget ért csapás idején*

A gyülekezeti közösséget foglalkoztató éppen időszerű kérdések mindig meghatározzák a keresztény gyülekezetek istentiszteleteit. A közösséget ért csapás idején a körülmények szülte sajátos istentiszteleti gyakorlat alakult ki és élt évszázadokon át Európa-szerte, az úgynevezett bűnbánati és könyörgő napokon tartott istentiszteletek. Ezeket a bűnbánati és könyörgő napokat az érintett

közösség (ország, város) világi vezetősége rendelte el, valahányszor háború fenyegetett (különösen a török-tatár betörések alkalmával vagy az 1848-as forradalom idején), de természeti csapások okozta károk hatására (árvíz, jégeső pusztítása, sáskajárás) vagy éppen pusztító járvány elhárításának céljával (pestis, kolera) is. Ezeken a napokon több istentiszteletet is tartottak a települések minden felekeztének templomaiban, szigorú böjtöt tartottak, és alamizsnát gyűjtöttek a csapás károsultjai számára és a közösség szegényeinek részére. Ez a gyakorlat a 20. századig élt, mindaddig, amíg a csapásokat Isten büntetéseként értelmezték.

Az előadásban ismertetjük a bűnbánati és könnyörgő napok vázlatos történetét, különös tekintettel az erdélyi történelmi példákra. Bemutatunk néhány olyan esetet is, melyeket fogadalmi ünnepként máig megtartanak erdélyi gyülekezetek, azzal a céllal, hogy a régi csapás ne érje többé az adott közösséget. Az előadás alkalmával bemutatjuk az ilyen alkalmakkor tartott istentiszteletek jellegzetes liturgiáját, azok sajátos elemeit, valamint ismertetjük és megtanuljuk a jelenlegi énekeskönyv azon énekeit, melyek az ilyen, közösséget ért csapáshoz kapcsolódnak, vagy alkalmasak arra, hogy hasonló jellegű istentiszteleten énekeljük őket. Az előadásban kitérünk azokra a lehetőségekre is, melyekkel élhetünk a mostani járvány idején megtartott istentiszteletek alkalmával.

dr. Buzogány Dezső: *Diakónia a 16. századi református egyházban*

A Kálvin által ajánlott négy egyházi tisztség (lelkész, doktor, presbiter, diakónus) sorsa Erdélyben és Magyarországon egészen érdekesen alakult a reformációt követő néhány évszázadban. Az első (a lelkész) megmaradt annak, aminek ő is gondolta, a második (a doktor) hosszú ideig a lelkészi tisztség alárendeltje lett, a tanító személyében, a harmadik (a presbiter) kezdetben inkább hasonlított a szász konzisztórium tagjára, semmint a klaszikus, kálvini értelemben vett egyházi vezetőre,

a negyedik (a diakónus) úgy tűnik, meg sem jelent az egyházban. Természetesen az első volt a legfontosabb, e köré szerkesztették az egyházi törvényeket (a Geleji Kánonok 100 paragrafusa közül 85 a lelkésszel foglalkozik!), és rendezték az egyházi életet. A négy tisztség egyenlőségéről tehát nem beszélhetünk. A járvány, betegség, szenvedés kontextusában vessünk egy pillantást a múltra, és nézzük meg, hogy a testi-lelki gondozást végezni hivatott diakónusi tisztségnek milyennek kellett volna lennie minálunk is.

dr. Kállay Dezső: *Hát nem dicsőségre rendelt minket az Isten? Gondolatok a keresztyének szenvedéséről az újszövetségi iratok fényében*

Akiket Isten magának elválasztott és Jézus Krisztus által a maga tulajdonává tett, könnyen gondolhatják, hogy Isten és Krisztus mellett öröm, boldogság, tisztesség és dicsőség lehet az életük. Két dolgot azonban meg kell fontolniuk. Jóllehet már az eljövendő dicsőség részesei mennyei polgárságuk alapján, mégis egész valójukkal e mulandóság alá vetett világhoz vannak kötve, és a világgal együtt szenvednek. De mivel igazi otthonuk már a mennyekben van, itt a földön pedig vándorok és idegenek, el kell viselniük azt a szenvedést is, amely a világ részéről éri őket. Természetesebb tehát, ha a keresztyén életet külső megjelenésében a szenvedés határozza meg, semmint a ragyogás és dicsőség. Az előadás ezeket a kérdéseket bontja ki és világítja meg.

dr. Kató Szabolcs: *„Én genny vagyok Efraimnak és rothadás Júda házának.” (Hós 5,12) A betegség metaforája Hós 5,8–6,6-ban, különös tekintettel a betegség biblikateológiai jelentőségére*

Izráel korai vallástörténeti képzeteiben Jhwh nemcsak a gyógyítás, az egészség és a jólét Istene, de tőle jön a betegség és a szenvedés is. A fogság utáni korban azonban az is látszik, hogy a bibliai irodalom igyekszik ezt az összefüggést annyiban módosítani, hogy a csapásokat nem Jhwh-val közvetlenül,

hanem egy-egy szolgálatában álló mennyei lénnel (többnyire a Sátánnal) hozza összefüggésbe. Hős 5,8–6,6 alapige a szír-efraimita háborút dolgozza fel, nagyon sok metaforát és jelképet használva. Ezek közül egyik, amikor Jhwh magát nevezi meg betegségnak, kórok tüneteinek, egy erős képben gennynek és rothadásnak tüntetve fel magát. Az előadás a Hős 5,8–6,6 elemzése alapján azt kívánja megvizsgálni, hogyan épül bele ez a sokkoló kép Hős üzenetébe, és a konkrét mondanivalón túl milyen képzeteket implikál Jhwh-val kapcsolatosan, kitekintve a betegség tágabb biblikateológiai képzetrendszerére.

dr. Kolumbán Vilmos József: *Demográfiai katasztrófák a 17–18. században*

A 17–18. századi események vízválasztónak bizonyultak az erdélyi magyarság és azon belül az erdélyi reformátusság számára. A vizsgált időszakban több olyan esemény is történt, amely jelentős mértékben változtatta meg Erdély demográfiai mutatóit. Az előadásban kitérünk ezeknek az eseményeknek a rövid ismertetésére, illetve rámutatunk azokra a kiváltó okokra, amelyek révén megváltozott Erdély etnikai összetétele.

dr. Papp György: *Mítosz és orvostudomány a Biblia világának betegségkezelési stratégiáiban*

A tervezett előadás elsősorban egy áttekintés kíván lenni, amely bemutatja, hogyan tekintettek a betegség fogalmára (azaz mennyire mitikusan) az ókori Közel-Kelet (és benne a Biblia) világában, majd megnézzük, hogyan tükrözik ezt a viszonyulást a betegségek megjelölésére használt fogalmak. Végül a Biblia és az ókori Közel-Kelet irodalmából vett néhány példán keresztül szemléltetjük, hogyan ötvöződik a mítosz és tudomány a betegség kezelésében.

dr. Somfalvi Edit: *Szakralitás és szervezettség a református online liturgiában*

A református liturgia elnevezésében nem szent, mint például az ortodox vagy a katolikus (szent liturgia, szentmise), de mindenképpen a szenttel,

a szentséggel való találkozás alkalma. A világjárványig talán fel sem tűnt, hogy mennyi fontos részlete van a szent elé járulásnak, a különféle istentiszteleti formák pontos megszervezésének és a résztvevők hatékony tájékoztatásának.

Az új helyzet hatalmas, sokszor nyomasztó, embert és alkalmazkodóképességet próbáló események elé állította egyházunk lelkészeit és azok munkatársait. Az előadás az istentisztelet teológiai alapjait figyelembe véve újragondolja és megerősíti a különböző liturgiák elemeit, a felmerült új szabályozásokat és elvárásokat, a gyülekezet nélküli istentiszteletek és megélt közösség nélküli úrvacsorázások kihívásait. Megvizsgálja a liturgiákon résztvevő szereplők feladatait az öltözettől, megjelenéstől a felkészültségig, az Istennel és emberekkel való kapcsolatban való lét felelősségéig. Mindezeket figyelembe véve, a jövőre tekintve, a hallgatósággal közösen keresi a választ arra, hogy milyen belső és külső feltételek mellett lehet az online térben hatékony szószéki és minden más liturgikus szolgálatot végezni.

dr. Székely József: *Az igehirdetés mint közösségi lelki gondozás*

A prédikáció és a lelkigondozás kapcsolatát vizsgálva általában úgy gondoljuk, hogy a prédikáció a nyilvános istentisztelethez tartozik, a lelkigondozás pedig csak a személyes, négy szemközti beszélgetések során valósulhat meg. A teológiai képzésben is elkülönül a kettő; az előbbivel a homiletika, utóbbival a pasztoráció foglalkozik. Az elkülönülés oka abban a szerepben is keresendő, amelyet a homiletikában az idők során az igehallgatóknak szántak. Az újreformátori teológia által meghatározott homiletika textusorientáltsága bizonyos értelemben nem csak az igehirdetőt, de az igehallgatókat is árnyékban tartotta, és passzív befogadó szerepet szánt nekik, ugyanakkor túlhangsúlyozta a prédikáció prófétai és tanítói jellegét.

A rendszerváltás utáni negyedszázad során az erdélyi református egyházban olyan folyamatok

indultak be, amelyek nagymértékben megváltoztatták a korábbi egyházi helyzetet. Ilyen az erőteljes szórványosodás, az egyre fokozódó kivándorlás, újabban pedig a mindenkit érintő világjárvány. Ilyen körülmények között egyre nagyobb szükség van az igehallgatók helyzetét is figyelembe vevő lelkigondozó igehirdetésre, amelynek során megvalósulhat a csoda: a hirdetett Ige nem tér vissza üresen, hanem megcselekszi, amit Isten akar.

dr. Visky S. Béla: *A koronavírus teológiai értelmezése?*

A mostani világjárvány elterjedése után az egészségügyi vonatkozásokon túl hamar megjelentek annak társadalmi, gazdasági, kulturális, összeesküvés-elméleti stb. értelmezései. Kis fáziskéséssel megszólaltak az egyházak, főleg a korlátozások gyülekezeti életre gyakorolt hatásáról. Nem maradt el azonban a szisztematikus teológiai reflexió sem. Van-e ennek a sok megpróbáltatással, bizonytalansággal és gyásszal járó csapásnak ebből a szempontból valamilyen sajátossága, vagy „mindössze” ugyanazokkal a klasszikus teodiceakérdésekkel szembesít, mint Epikurosz, Jób könyve, Leibniz, a száz évvel ezelőtti járvány, Auschwitz, a cunamik vagy a terrortámadások? Előadásomban egyebek mellett a következő megközelítésekkel folytatok párbeszédet: John C. Lennox: *Hol van Isten a koronavírus idején?* (Harmat, Budapest, 2020. Ford. Szabadi István); John Piper: *Koronavírus és Krisztus* (Evangéliumi Kiadó – Koinónia Kiadó, Budapest – Kolozsvár, 2020. PDF-ben is olvasható a koinonia.ro honlapon).

Palliatív alapképzés lelkipásztoroknak

Előadók:

- Ekkehard Höver lelkipásztor, palliációs szakelőadó
- Gyűjtő Katalin szociálpedagógus
- Mátyás Judith-Aranka szociális munkás

Időpont: 2022. március 21–23.

Helyszín: Parajd, Urbán Andor Református Konferenciaközpont

Kreditpontok: 16 pont

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. február 25.

Jelentkezni lehet az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen. Érdeklődni lehet a 0744-576.782 telefonszámon Kiss Tibor előadótanácsosnál.

A súlyosan betegek és a haldoklók gondozása nagyon igényes szolgálat. Csak ha teljesen a beteghez fordulok, ha egész személyiséget nyújtom, tehát „ott vagyok vele”, csak úgy valósulhat meg a teljes és bizalmas kapcsolat.

Az olyan témák, mint „haldoklás, halál és gyász”, feloldják a haldoklókat gondozó személyek belső döbbenetét. Az egyházban dolgozók is állandóan kérik a segítséget ehhez a gondozáshoz és kommunikációhoz. Ez lesz ennek a továbbképzésnek is a súlypontja.

A továbbképzés alatt palliatív ismereteket fogunk elsajátítani, gyakorolni és elmélyíteni. A résztvevők egyfelől gyógyászati és gondozói ismeretekkel gyarapodnak, de pszichoszociális és spirituális aspektusokkal is: egy ember haldoklása: miként éltem azt meg? Milyen érzelmeket szabadított fel bennem a szomorú esemény? Meg kell halnom? Miképpen szembesülök e „valósággal” betegágyamon? Olyan kérdések ezek, amelyekkel a képzés során találkozunk.

A súlyos beteget minden esetben a családjával együtt kell kezelni. Milyen gondozásra szorul a család a maga gyászában? Milyen spirituális lépésekre van szükség, milyen szertartások segíthetnek a bűcsúzásban? És nekem milyen magatartást kell tanúsítanom, hogy az hiteles és helyénvaló magatartás legyen? Csak ha rendelkezem ezzel a helyes tartással, nyújthatok másoknak is erre példát.

Egy lelkipásztortól elvárják, hogy hozzáértően álljon meg egy haldokló vagy halott ember ágyánál, és hogy a hozzátartozókhoz helyesen viszonyuljon. A haldoklóhoz való viszonyulásnak a lelkipásztor viselkedése kell legyen a kulcs.

Egyházi ingóságok értékmentése és állagmegóvása

Előadók:

- dr. Kovács Mária-Márta művészettörténész-muzeológus, egyháztörténész
- dr. Ösz Sándor Előd lelkész-levéltáros, egyháztörténész
- dr. Tóth Levente történész-levéltáros, egyháztörténész
- dr. Tamás Iringó művészettörténész-muzeológus, egyháztörténész

Időpont: 2022. április 26–28.

Helyszín: Kolozsvár, az Erdélyi Református Egyházkerületi Levéltár és Erdélyi Református Múzeum épülete

Helyek száma: 16

Kreditpontok: 16 pont

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. április 1.

Jelentkezni lehet az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen. Érdeklődni lehet a 0722-540.693 telefonszámon Tamás Iringónál.

Az eltelt több mint ötszáz év folyamán református gyülekezeteinkben nagyszámú irat- és tárgyananyagot halmoztak fel, több szempontból jelentős kisebb gyűjteményeket alkotva, amelyek többek között szakismeret hiányában a huszadik század folyamán napjainkig lényegesen károsodtak. Továbbá a gyülekezetek többségében a használatban lévő leltárok pontatlanok, nem nyújtanak megfelelő segítséget a különféle tárgyak azonosításában vagy értékeiknek felbecsülésében. Jelen képzés ezekben a kérdésekben kíván a lelkészek segítségére lenni, hogy felismerjék értékét, tudatosítsák azt a gyülekezet tagjaiban, és ily módon megőrizték az eddig átöröklött emlékananyagot.

A képzés négy témakört – a gyülekezetek levéltári iratanyagát, könyveit, klenódiumait és textíliáit – foglalja magába, valamennyit olyan elismert szakember előadásában, aki az adott témának már több mint egy évtizedes kutatója. A sorra kerülő előadások kiegészíti egymást, azaz az előadók utalnak majd a már korábban ismerttetett forrásokra/forrástípusokra vagy tárgyakra. Az általános jellemzők mellett kitérnek a különféle iratok és tárgyak egyház-, kultúr- és művészettörténeti jelentőségeire. A helyszínen található levéltári iratok, könyvek és liturgikus tárgyak lehetőséget kínálnak arra, hogy az előadók nem csak fényképek segítségével, hanem a tárgyakon szemléltethessék azok jellegzetességeit, esetleges károsodásaikat és azok okait, valamint a megőrzésüket biztosító feltételeket és megoldásokat. Ezek a beszélgetések nagyban hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a későbbiekben a gyülekezetek irat- és tárgyananyagát illető fontos kérdésekben szakemberek véleményét is kikérjék.

Az iratokkal kapcsolatosan Tóth Levente előadó ismerteti azok főbb jellemzőit, általános tartalmukat, értelmezési lehetőségeiket és jelentőségüket az egyház, a művelődés és a gyülekezet történetében. Szó esik a jegyzőkönyvek, anyakönyvek és szálas iratok nyilvántartásának módjairól, a megfelelő tárolási körülményekről (pozitív és negatív

példákon keresztül). Fontos, hogy a lelkészek tisztában legyenek az írott emléanyag eszmei értékével, felismerjék az írott örökség károsodásait, azokat a darabokat, amelyek restaurátori beavatkozást igényelnek.

A képzés során Ősz Sándor Előd adatokkal alátámasztva mutatja be az erdélyi parokiális könyvtárak fejlődését, néhány jelentősebb gyűjtemény keletkezését és fennmaradását. Külön (példákkal megvilágított) exkurzus szólna a kötetek széljegyzeteinek forrásértékéről. Elsajátításra kerülnek a különböző régikönyv-típusok (ősnymtatvány, antikva, RMK, 17. századi nyomtatvány, hungarica, transylvanica stb.). Hangsúlyt fektet azon internetes adatbázisok megismertetésére, amelyek segítségével a külföldön megjelent 16–18. századi teológiai témájú nyomtatványok kereshetők. Külön kitér arra, hogy a címlap nélküli nyomtatványokat miként lehet azonosítani. Bemutatásra kerülnek koronként a kötéstípusok. Az állományvédelmi ismeretek során beszél a jellemző károsodásokról, a tárolási körülményekről, a házilag elvégezhető tisztítás határaitól. Végül szó esik a szakszerű restaurálásról, annak lehetőségeiről és a várható eredményekről.

A gyülekezetek egyik legféltettebb tárgycsoportját talán a klenódiumok jelentik, amelynek szakavatott kutatója Kovács Mária-Márta. Értékük ellenére tapasztaljuk, hogy a megfelelő ismeretek hiányában ezek az emlékeink súlyosan károsodhatnak, vagy nyomuk veszhet. A fémtárgyakat alapanyagaik szerint két nagyobb csoportba sorolják, ezért elkülönítve esik szó az ötvös és óntárgyakról, bemutatva ezek kronológiai jellemzőit. Ugyancsak példák illusztrálják a megfelelő tárolási lehetőségeket, a tárgyak leggyakoribb károsodásait. Az előadás érinti ezek tisztítását, karbantartását, rámutatva a helytelen beavatkozások következményeire is.

Tamás Iringó előadásában, negyedik témakörként, a textíliák kerülnek sorra. Ezek alkotják a gyülekezetek ingóságai közül az egyik

legsérülékenyebb csoportot. Nagy számukból eredően sok a használaton kívüli tárgy, és a rongálódott darabokat könnyen kiselejtezik. A képzés során ismertetjük a korabeli leltárokból kiolvasható fontosabb típusokat, ezek jellegzetességeit emlékeken mutatjuk be, kitérve a fontosabb anyaghasználatra, alkalmazott technikákra és a változatos, ám területileg jól elhatárolható mintakincsre. Részletesen szó esik a textíliák állapotáról, leggyakoribb károsodásairól és ezek kiváltó okairól, a megóvásukhoz szükséges feltételekről és intézkedésektől. Felmerül az esetleges tisztítási lehetőségek kérdése is, valamint hogy milyen esetekben elengedhetetlen a restaurátori beavatkozás.

Az elméleti, vetített előadásokat a témakörökkel kapcsolatos levéltári és múzeumi gyakorlat követi, amelynek keretében – a korábban szerzett ismeretek elmélyítése mellett – a szakemberek konkrét esetekben is tanácsot nyújthatnak az érdeklődőknek.

Szenvedélybetegek változásra motiválása a gyülekezeti lelkigondozásban

Előadók:

- Bartha Éva klinikai szakpszichológus, szupervizor
- dr. Horváth Levente teológiai tanár, lelkipásztor, kontextuális lelkigondozó
- Horváth Mária szociális munkás, addiktológiai konzultáns

Időpont: 2022. május 25–27.

Helyszín: Magyarózd

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 12

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. április 25.
Jelentkezni lehet az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen. Érdeklődni lehet a 0740-056.396-os telefonszámon dr. Horváth Levente teológiai tanárnál.

Az évenként megismételt addiktológiai képzésünk új fejezetet nyit, de az is részt vehet rajta, aki még nem volt az előző továbbképzős tömbön. A legnagyobb problémát a gyülekezeteinkben a függők és családjaik megszólítása, leginkább pedig változásra való motiválása jelenti.

Jelen képzésünk ebben kíván eligazítást, elméleti és gyakorlati szinten egyaránt segítséget és támpontokat nyújtani. Fontos a teológiai beágyazás, valamint a lelkigondozás szakmai fejlesztése az aktív lelkipásztorok szolgálatában, hisz a motivációs interjú módszertanát eredetileg a függőkkel való beszélgetésekben kísérletezték ki a nyolcvanas években. Ma már köztudott, hogy nemcsak függők esetében hatékony.

Gyakran tapasztaltam szakember munkatársaimmal együtt az elmúlt 28 év alatt (amióta a Református Mentő Misszió és a Bonus Pastor Alapítvány működik), hogy a lelkipásztorok sokféle kudarcot és frusztrációt élnek meg a gyülekezetükben élő függők és családjaik lelkigondozása és támogatása terén. Ilyenkor több eset áll fenn, egyik az, amikor néhány kudarcot követően tehetetlenül lemondanak több hatástalan kísérlet nyomán a további segítségről. A frusztráció azonban ott marad. Más esetben belátják, hogy lelkigondozói képzettségük és tudásuk ellenére nem jó ezt egyedül próbálgatni, és a tapasztalt keserű tehetetlenségük miatt szakembert vonnak be a gondozásba, valamelyest működtetik a szociális hálót is, de maguk végül nem érzik magukat kompetensnek a segítségben. Ilyenkor a teológiai képzettségük gyümölcsöztetését és lelkigondozói habitusukat, talentumaik aktiválását és a gyülekezeti segítség lehetőségét adják föl. A frusztráció így is visszamarad. Nem sikerül

ugyanis, még ha szakembert vonnak is be és a szociális háló lehetőségeit veszik is igénybe (főleg, ha az világi és nem hitvalló szakember), hogy a függő felépülését a gyülekezeti közösségbe való visszaépülés is kövesse. A gyülekezet se funkcionál ez esetben terápiás és diakóniai közösségként a kliens számára.

A tanfolyam célja: tudatosítani a lelkipásztorokban, hogy nem kell egyedül kínlódniuk, szakemberekkel és a Bonus Pastor munkatársaival együtt lehet működni, fel lehet ismerni, hogy meddig terjednek a saját kompetenciáink határai, és azon túl a Református Mentő Misszióknak nyújtotta lehetőségekkel is lehet élni. Munkatársaimmal a motivációs interjú módszertanában képzettek lévén, át szeretnénk adni ezt az eszköztárat. Ezen túl célunk az is, hogy fontos kontextuális lelkigondozói és teológiai ismeretek felől is felajánljuk a konkrét, gyakorlati eszközöket. Képzésünket ezért az elmélet azonnali gyakorlatba ültetésével kombináltuk: ehhez ideális a Terápiás Otthonban lévő lakókkal és a 9 hónapos bentlakásos programjukkal való megismerkedés, valamint az interaktív műhely és az esetelemző szupervíziós lehetőség is.

Ezért építettük úgy fel a tanfolyamot, hogy a lelkipásztorokat megismertessük a függőségek felismerésének és működésének lényegével, családtagjaik gondozási lehetőségeivel, a dependencia és kodependencia közös játszmáinak diagnózisával és kezelési esélyeivel. Szem előtt tartjuk mindig a lelkipásztorok szerepét ebben a rehabilitációs folyamatban, így tehát kompetens eszközöket szeretnénk nekik adni és ugyanakkor elsajátítható készségeket szeretnénk kifejleszteni a képzés során. Végül megismertetnénk a Bonus Pastorral való együttműködés módjaival és a felépülő függő és családja gyülekezeti integrálásának, bevonásának és támogatásának lehetőségeiről, illetve a konkrét és gyakorlati támogatásuk módjairól szeretnénk eszmecserét folytatni.

A lelkipásztor magánélet és hivatás között

Előadók:

- Becsky Borbála HISZ-munkatárs, klinikai pszichológus, mentálhigiénés szakember, pasztorálpszichológiai lelkigondozó, rendszerszemléletű pár- és családterapeuta, keresztyén tanácsadó, WÉK-facilitátor
- dr. Horváth Levente teológiai tanár, HISZ-munkatárs, kontextuális lelkigondozó, Motivational Interview (MI) facilitátor, addiktológiai konzultáns, spirituális kísérő és coach, missziológia szakos oktató
- Beke Boróka HISZ-munkatárs, lelkipásztor, mentálhigiénés szakember

Időpont: 2022. június 7–9.

Helyszín: Parajd, Urbán Andor Református Konferenciaközpont

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 100 RON

Jelentkezési határidő: 2022. május 13.

Jelentkezni lehet az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen. Érdeklődni lehet a 0740-056.396-os telefonszámon dr. Horváth Levente teológiai tanárnál.

Öngondoskodás és stresszkezelés, avagy milyen a teológiailag megalapozott reziliencia a Bibliában és a szolgálatban?

Fontosnak látjuk a zarándokének zsoltárok (Zsolt 120–134) alapján (és részben Illés próféta élettörténetén keresztül) bemutatni a stresszkezelés biblikus és szakszerű terápiás metodológiáját, valamint a zsoltárokból adott lelki kísérés alapjait, mely mentálhigiénés szempontból is releváns kommunikációs készségfejlesztő programot nyújt számunkra. Ez a kísérlet egyedülálló, mert

a református teológiai alapozást nem akarjuk elhagyni, miközben az öngondoskodás és stresszkezelés minden tekintetben mára már korszerűnek és hatékonynak bizonyuló módszereit szeretnénk nyújtani, hogy a képzésben részt vevő lelkipásztorok könnyedén elsajátíthassák.

A stressz nem csak a lelki állapotunkra, hangulatunkra hat, hanem testi működéseinkre is.

Valószínűleg mindenki átélte már, hogy fokozott stresszel járó helyzetek, események kapcsán valamilyen kellemetlen testi panasza is jelentkezett, pl.: heves szívdobogás egy kellemetlen veszekedés alatt, hasmenés egy szorongató vizsga előtt, fejfájás egy nyomasztó probléma miatt stb. Ezek után talán nem meglepő, hogy tudományos eredmények is azt mutatják, hogy hosszú távon a stressz hozzájárulhat az egészség romlásához és különböző betegségek kialakulásához. Ugyanakkor a stressz önmagában nem rossz, nem az a cél, hogy elkerüljük. Lelkipásztorok esetében fokozott figyelmet igényel, hogy a segítő szolgálatunk alatt hogyan kezeljük a gyülekezettel kapcsolatos stresszes problémákat, hogyan tartjuk az egyensúlyt a magán- és családi életünk, valamint a szolgálat kihívása közt, és – mindezek mellett – a teherhordozás közben magunkat is hogyan tarthatjuk egészséges lelki egyensúlyban.

Bioetikai kérdések az élet kezdetén, valamint pandémia idején

Előadók:

- dr. Fazakas Sándor teológus, egyetemi tanár, Debrecen/DRHE és társult oktató, Kolozsvár/BBTE RTZ)
- dr. Gorbai Gabriella valláspedagógus (egyetemi adjunktus, BBTE RTZ)
- dr. Kovács Gusztáv római kat. teológus, filozófus (egyetemi tanár, Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola és Kolozsvár, Ökumené Doktori Iskola)
- dr. Kovács Szabolcs teológus (egyetemi adjunktus, BBTE RTZ)
- dr. Lukács Olga teológus, történész (egyetemi tanár, BBTE RTZ)
- dr. Nagy Alpár teológus (egyetemi adjunktus, BBTE RTZ)
- dr. Papp Judit mikrobiológus (egyetemi adjunktus, BBTE Biológia Kar)
- dr. Püsök Sarolta teológus (egyetemi docens, BBTE RTZ)

Időpont: 2022. június 8–10.

Helyszín: Kolozsvár, Bethlen Kata Diakóniai Központ

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 100 RON

Jelentkezési határidő: 2022. május 13.

Jelentkezni lehet az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen. Érdeklődni lehet

a 0740-332.609 telefonszámon Püsök Saroltánál.

Magánemberként előfordulhat, hogy bizonyos élettani folyamatok és egészségügyi kérdések soha nem válnak személyes, egzisztenciális kérdésünkké. Lelkipásztorként azonban elkerülhetetlen, hogy minden elképzelhető életkérdéssel

szembesüljünk. A felelősséget fokozza, hogy az emberek gyakorta takargatják, szinte tabusítják ezeket a kérdéseket, és a lelkipásztoron kívül nincs is más, akihez bizalommal fordulnának tanácsért, vagy csak egyszerűen az empatisz meghallgatás reményéért. Fontos tehát, hogy a lelkipásztor, tanítás és prédikálás feladatát végző lelkész tájékozott legyen a bioetikai kérdésekben, ismerje azok teológiai, lélektani, jogi vetületeit.

A bioetika a teológiai tudományok széles területének aránylag új, de egyre szélesedő része. A teológiai képzés rendjén a hallgatók ízelítőt kapnak ugyan az etikának ebből a részterületéből is, de a technikai fejlődés sebessége miatt folyamatos ismeretfrissítés szükséges ahhoz, hogy lépést tartsunk a változásokkal. Az orvostechnológiai fejlesztések mindig újabb etikai dilemmákat is okoznak, amelyekre időről időre meg kell keresnünk a közös, lehetőleg legjobb választ, még ha ez a válasz gyakorta nem egy tökéletes megoldást, hanem csupán a kisebbik rossz választását is jelenti.

A képzés időkerete miatt a kínálkozó témák körét szűkíteni kellett, így ebben az esztendőben két gondolategységet járunk körbe. Az *első előadástömb* az élet kezdetének néhány vetületére világít rá, ezen belül is szűkíteni kellett, így a klasszikus etikai képzésben hangsúlyosabban tárgyalt abortuszkérdésre nem térünk ki, hanem csak az életet igenlő döntésekre. Az utóbbiak első nagy kérdése a mesterséges megtermékenyítés, annak számos etikai dilemmájával. Az ezzel foglalkozó előadás lehetőséget kínál arra is, hogy a római katolikus álláspont és a sajátunk közötti árnyalt különbségekre is rávilágítsunk. Az ez irányú tájékozottság azért fontos, mert a gyülekezeti gyakorlatban a vegyes házasságok miatt elkerülhetetlen a különféle nézetek szem előtt tartása. A reprodukciós folyamatok során fájdalmas tapasztalatot jelentenek a veszteségek, amelyekhez tudatos vagy nem tudatos formában kapcsolódik a gyász, amelynek külön előadást szentelünk. Az élet igenlésének, a meddőség okozta fájdalom elhárításának egyik

ismert eszköze az örökbefogadás, amely számos jogi, erkölcsi és lélektani vetületével szintén külön előadást érdemel. Végül arra az esetre is figyelünk kell, amikor az életre mondott igen nyomán beteg gyermek érkezik a családba. A *második előadástömb* az életet fenyegető számos veszély közül a legidősebbel foglalkozik, azaz a járványkérdéssel. Az első előadás egy történelmi visszatekintés, amely elsősorban az egyházak szerepvállalására mutat rá a történelem nagy veszedelmei idején. A második előadásra a szervezők az egyetem egy másik karáról mikrobiológiai szakembert hívtak meg, hogy közérthetően vázolja a vírusok élettanát, és elsősorban a védőoltások hatásmechanizmusát, különös tekintettel a Covid-19 esetére.

A keretelőadások a bioetika két alapkérdésére összpontosítanak. A nyitó előadás az élet indulásának, szentségének, tiszteletének teológiai szempontjait ismerteti, annak isteni rendelkezésen alapuló értékére és hatáira mutat rá. A záró előadás a teológia és az egyház szerepére mutat rá a bioetikai kérdésekben, és ismerteti azokat a dokumentumokat, amelyek az egyes lelkipásztorok számára az etikai dilemmák megoldásában, válaszkeresésben hasznos forrásnak bizonyulhatnak.

A képzést a BBTE Református Tanárképző és Zeneművészeti Karának tanárai, társult tanárai és egyetemi munkatársai tartják, kiaknázva azt a humánerőforrást, amelyet a tudományegyetem kínál. A bioetikai kérdések igénylik is az interdiszciplináris és interkonfesszionális vizsgáldás lehetőségét.

Cigánymisszió a lelkeszi munkakörben

Előadók:

- Makkai Péter lelkipásztor, szociológus
- Torma Veronka pedagógus, humánerőforrás-menedzser
- dr. Már Orsolya magyar–angol szakos tanár, a nyelvtudományok doktora

Időpont: 2022. június 9–11.

Helyszín: IRISZ ház, Sepsiszentgyörgy

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 100 RON

Jelentkezési határidő: 2022. május 13.

Jelentkezni lehet az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen. Érdeklődni lehet a 0745-024.315 telefonszámon Torma Veronikánál.

A továbbképzés célja, hogy a lelkeszek lehetőséget kapjanak a gyakorlati kérdések és problémák megvitatására, ismereteket szerezzenek a cigánymisszióról. Az előadások, interaktív feldolgozás, csoportmunka, műhelymunka módszereit használjuk a gyakorlatorientált cigánymissziós képzésen.

Továbbá célunk, hogy a szaktudás, fejlődés és tapasztalatszerzés mellett lehetőséget adjunk a cigánymisszió iránt érdeklődő lelkeszeknek, hogy olyan kapcsolati hálóba lépjenek be, ami segítséget és támogatást jelenthet majd a cigányok közt végzett szolgálatukban.

PETRŐCZY KATA BELSŐ VÁRKASTÉLYA

Gyülekezetépítő tanítványképzés

Előadók:

- dr. Horváth Levente óraadó tanár (KPTI), lelkipásztor
- Bartha Attila lelkipásztor
- Bán Alpár lelkipásztor, misszionárius
- László Lehel-Bendegúz lelkipásztor

Időpont: 2022. június 21–23.

Helyszín: Parajd, Urbán Andor Református Konferenciaközpont

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2022. május 21.

Jelentkezni lehet az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen. Érdeklődni lehet a 0740-056.396-os telefonszámon dr. Horváth Levente teológiai tanárnál.

Mi a tanítványképzés?

A gyülekezetépítő missziói tanítványképzés egy keresztyén életvezetésre való képzés, a tanítványi életmód közösségben való begyakorlása, amely segít abban, hogy a keresztelekor értünk fogadott és vélhetően a konfirmációkor (vagy utána) általunk személyesen felvállalt hitvalló és bizonyágtevő keresztyén életet a mindennapok gyakorlatában élni tudjunk. Dogmatikailag a református keresztyén életvezetés és életmód a keresztségünk és az úrvacsorával élésünk jobb megértését szolgálja, gyakorlati teológiai szempontból pedig a sákramentumok hitbeli gyakorlatra váltását jelenti a mindennapi életvitelünkben („ezt cselekedjétek az én emlékezetemre”). A keresztyén életvezetés és lelkület teológiai létmódot is jelent (vö. Luthernél: „a kereszti teológusa”, ahol ez nem csak teológiai alapállást, hanem létmódot is jelentett), azaz tanítványságot

is jelent, mert a tanítvány nem úgy tanítja gyülekezte tagjait az Isten útjaira, hogy közben ő maga megszűnne taníthatónak, tehát tanítványnak lenni, és elkerüli a „dicsőség teológusának” kísértését (vö. Luther: Heidelbergi tételek). Ekkleziológiai és missziói szempontból a tanítványság begyakorlása (vö. Bonhoeffer: *Követés*) csak közösségben lehetséges, és a közösségben megvalósuló egységből mint adottságból indul ki (vö. Bonhoeffer: *Az egyház lényege*), a testvériség igei szempontok szerinti begyakorlása tehát. Ugyanakkor a gyülekezetépítés leghatékonyabb eszköze is egyben: „És ő »adott« némelyeket apostolokul, másokat prófétákul, ismét másokat evangélistákul, vagy pásztorokul és tanítókul, hogy felkészítse a szenteket a szolgálat végzésére, a Krisztus testének építésére, míg eljutunk mindnyájan a hitnek és az Isten Fia megismerésének egységére, a felnőttkorra, a Krisztus teljességét elérő nagykorúságra...” (Ef 4,11–13). A gyülekezet építése egyenes arányban áll a tanítványok nemcsak kvantitatív, hanem kvalitatív szempontú tanításával és képzésével is, ahogy Pál erre Timóteust buzdítja: „És amit tőlem hallottál sok tanú előtt, azokat add át megbízható embereknek, akik mások tanítására is alkalmasak lesznek” (2Tim 2,2). Az apostol itt négy nemzedéket említ a (tanítvány)képzés stafétájának átadása során: Pál, Timóteus, a „megbízható emberek” (akiknek Timóteus tovább kell hogy adja a tanítást, és akik mások tanítására alkalmas emberekké lesznek), végül pedig a tanítható „mások”.

A 2012–13-as években, Bonhoeffer ihletésére kidolgoztunk munkatársaimmal és lelkész kollégákkal egy tanítványképző életvezetés kurzust, eleinte főleg presbitereknek, lelkészeknek és gyülekezeti missziói és diakóniai munkatársaknak igyekeztünk ezzel segítséget nyújtani. Ezt a „Fiúság és testvériség” képző programként elindított (majd „TeSó kurzus”-nak becézett) anyagot könyv formájában is megjelentettük (*Út és útítársak. A tanítvánnyá válás négy alapja* címmel), mely kézikönyvként is használható mind a képzők, mind a résztvevők számára, és azóta

évente többször magyar nyelven, sőt évente egyszer angol nyelven is (nemzetközi tábor formájában) kipróbáltuk a kurzust. Azt tapasztaltuk, hogy sikeres volt a szenvedélybetegek és hozzátartozóik körében, de különböző gyülekezeti csoportoknak rendezett formájában is (2014-ben kérte először egy Grand Rapids-i amerikai gyülekezet, hogy egy csoportjuknak megszervezzük). 2015-ben elkészült az ifjúsági munkához használható változata, 2018-ban pedig a házasoknak szánt változata is. Ezt az alapanyagot szeretnénk most lelkipásztoroknak bemutatni, hogy amennyiben előbb saját magukon „kipróbálják” és hasznosnak vélik a gyülekezetépítő munkájukban, akkor bátran használhassák.

Ez az életvezetés kurzus, ahogy László Lehel lelkész kollégánk megfogalmazta, „egyrészt segít közel lenni Istenhez, másrészt megóv a bálványoktól, a bűn-rabságtól, a függőség bármilyen formájától, továbbá megóv minket az önkényes magyarázatokon alapuló lelki élettől. Hasonló ahhoz, amit az Úr Jézus Krisztus és a tanítványok kapcsolatában látnunk, és ezért hívjuk tanítványképzésnek. Az Úr Jézus Krisztussal való élő kapcsolat megélése a cél.”

A tanítványképzésnek 5 fő eleme van a program során: interaktív előadások a tanítványság közösségi gyakorlásának tematikájában (hogyan történjen a teológiai megalapozás), kiscsoportos beszélgetések (mi vezet az elmélyítéshez), egyéni elcsendesedés (hogyan történjen a kontemplatív gyakorlat), imaközösség gyakorlása az imapartnerrel (beszélgetéssel-megosztással hogyan kapcsolódni), és végül mentori beszélgetés (spirituális kísérés: hogyan segíthet az Isten akaratának felismerésére valakit).

2020 tavaszán a karantén alatt az egész anyagot átdolgoztuk a magyarózd grófnő, Petrőczy Kata Szidónia *Jó illattal füstölgő igaz szív* című könyvének tematikái alapján, és az ózdi kastély szimbolizálta belső világunk lelki és mentálhigiénés karbantartására igyekeztünk alkalmazni, ezt történelmi és spirituális „virtuális séta” formájában dolgozzuk fel. Ezért adtunk új nevet a felújított képzésnek: PETRŐCZI KATA BELSŐ VÁRKASTÉLYA.

Palást nélkül az Úr előtt 3.0

Előadók:

- dr. Balogh Csaba teológiai tanár
- dr. Horváth Levente teológiai tanár
- Dávid István lelkipásztor
- dr. Varga Gyöngyi teológiai tanár, lelkipásztor

Időpont: 2022. szeptember 26–28.

Helyszín: Parajd, Urbán Andor Református Konferenciaközpont

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. szeptember 7.

Jelentkezni lehet az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen. Érdeklődni lehet a 0740-056.396-os telefonszámon dr. Horváth Levente teológiai tanárnál.

A Zsoltárok könyvét lelkipásztorként leginkább talán úgy ismerjük, mint munkaeszközt. A kérdés azonban adja magát: csak ennyi lenne a zsoltárok hatása ránk? Hogyan ismerhetnénk meg bensőségebben a zsoltárokat, hogyan imádkozhatnánk őket, vagy velük úgy, hogy egyre inkább a sajátukká váljon nyelve, lelkülete, hittapasztalata. Ez azért is nehéz kérdés, mert a zsoltárok világa hatalmas ország. Kálvin maga a lélek teljessége anatómiájának nevezte, vagyis bármi, amit csak érzünk, tapasztalunk és mondunk, a zsoltárokból kifejeződésre jut Isten előtt. Ennek a hatalmas országnak igen változatos lelki tájai vannak: a bizalom lankás dombjai, Isten rendjének lassan hömpölygő folyamai, de a halál völgye, a pusztulás verme, a panasz és keserűség hatalmas mélységei is ott rettentenek. A mélységekből pedig a váratlan szabadítás biztos szikláira és barlangrejtekeibe vezet az út.

A továbbképző előadásai és gyakorlatai által szeretnénk a zsoltárok lelki tájaival személyesen megismertetni a részt vevő lelkipásztorokat, hogy

felismerjék, hogy Jézus életének, sőt saját életüknek és a gyülekezet életének tájain járunk. Illetve a gyakorlatokon a zsoltárokkal való egyéni és közösségi imádság kompetenciájában szeretnénk fejleszteni őket.

Lelkipásztorként gyakran nehézségeket, elakadásokat tapasztalunk a saját imaéletünk terén. Személyes és élő istenkapcsolat nélkül azonban üressé válnak a másokért elmondott imádságaink, sőt szolgálatunk is gyökerét és célját veszített. A zsoltárok imádságai olyan rugalmas, bátor és őszinte nyelvet kínálnak, amelyek az elakadásokon, a kríziseken is átlendíthetnek, ha Isten megszólításáról van szó.

Az előadások és gyakorlatok is azt célozzák meg, hogy a résztvevőkben megerősödjön és megmaradjon az Isten utáni vágyódás. A témára való tekintettel a protestáns lelkiségi hagyományt megelőző keresztény spirituális örökségből is merítünk, a szerzetesrendek közül a jezsuita és a bencés ima-gyakorlatokkal is ismerkedünk.

Egyházi épített örökségünk fenntartásáért, megóvásáért a műemlékvédelemről, örökségvédelemről előadások református lelkészeknek

Előadók:

- Csáki Árpád történész, levéltáros, Kovászna megye műemléki felügyelője
- Sebestyén József c. egy. docens, építész, műemlékvédelmi szakmérnök

Időpont: 2022. október 4–6.

Helyszín: Parajd, Urbán Andor Református Konferenciaközpont

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. szeptember 9.

Jelentkezni lehet az olt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen. Érdeklődni lehet a 0731-344.207 telefonszámon Gáll Sándornál.

Az emberi társadalmak kultúráltságát általában nemcsak az évszázadok során létrehozott és felhalmozódott kulturális örökségük megléte jelzi, hanem az életük színterének értékeivel, a teremtet világgal s benne az ember által alakított természeti és épített környezettel való megfelelő bánásmód, a megőrzés, egyben a fenntartás és a használat módja is. A védett műemlékek, műemléki értékek örököse minden egykor volt és eljövendő kor nemzedéke s nem kizárólagos birtokosa az elődök által létrehozott, felhalmozott kulturális javaknak, így az épített környezetnek is. Az élő közösségeknek saját érdekükben is jól kell sáfárkodniuk ezzel az örökséggel, élniük kell vele, és nem felélniük mindazt, ami egyúttal a jövő nemzedékeinek is jussa. Az épített örökség továbbörökítésének „öncélú” eszköze a megóvás, a jó állapotban való fenntartás, s egyúttal természetesen a szakszerű megújítás, igényes gazdagítás, hogy a jelen közösségeire bízott értékeket a lehető legjobb állapotban adják át az utánuk következő nemzedékeknek.

A feladatok ismertek, ahogy ezt legutóbb Dávid László megfogalmazta, s ahogy a segesvári gyülekezet lelkészeként példaadóan gyakorolta is: „Ez a sok gyönyörű s értékes alkotás mind a miénk. Nekünk kell megőrizni, de érteni s másoknak megmutatni is! Ehhez azonban (...) meg kell ismerni a művészettörténet korszakait (...), az építészettörténet (...) szakkifejezéseit, az emlékek leírásának sajátos nyelvezetét (...). Meg kell tanulni az emlékeket felmérni, rajzolni (ahogy azt Debreczeni László ma már digitálisan hozzáférhető vázlatkönyveiből ismerhetjük), fényképezni, szóban és képben bemutatni, értelmezni, értékelni.” S évtizedekkel korábban arra is figyelmeztetett, hogy: „A műemlékek további

sorsa legalább annyira fontos, mint keletkezésük körülményeinek tisztázása”.

Erről írta John Ruskin még 1849-ban: „Gondozzuk műemlékeinket annak idejében (...) Örködjünk emlékeink felett szorongó gonddal; ápoljuk őket, ahogy csak tudjuk, védjük meg minden áron a szerteomlás ellen; mindezt pedig cselekedjük gyöngédséggel, tiszteletteljesen és folytonosan; és akkor még számos nemzedék fog születni és eltávozni annak árnyékában.”

A továbbképzés célja, hogy az értékes, különböző történeti korokban épített örökségünk, a magyar és a romániai műemlékvédelem/örökségvédelem történetének, alapelveinek, jogi kereteinek s a preventív megóvás eszközeinek, mindennapi gyakorlatának megismerése által a lelkesek képesek legyenek:

- a gyülekezetük érdeklődését felkelteni – már kisgyermekkortól (!) – az építészeti értékek, az épített örökség, az épített környezet minőségének védelme iránt,

- olyan értékként közvetíteni az építészeti értékeket s megóvásukat, melyek a kulturális, nemzeti identitásuk fontos elemei, melyek erősítenek hitben, összetartozás-érzésben, a megújulásra való képességben,

- felismerni, bemutatni a kulturális örökség egységét, az építészet, a művészetek, a népi hagyományok és az életmód, életminőség között létező kapcsolatokat,

- felhívni a figyelmet az épített örökség megóvása érdekében elengedhetetlenül szükséges jogi és szakmai vonatkozások megismerésének fontosságára, értékes templomaik, épületeik felújításában, helyreállításában s gondozásában, esetenként új hasznosításában a műemlékek megóvásában jártas szakemberek igénybevételének szükséges voltára, azért, hogy a hibák, károsodások javítása során a még oly jó szándékú, de szakszerűtlen, az építmények eredeti építőanyagaival, szerkezeteivel összeférhetetlen anyagok, műszaki megoldások

alkalmazását elkerüljék, s helyettük a szakszerű, hagyományos kézműves és a megfelelő új módszereket alkalmazzák,

– megértetni, elfogadtatni a közösséggel, hogy mindenekelőtt fontos a már kialakult hibák időben elvégzendő kijavítása, a rendszeres és folyamatos, szakszerű fenntartó gondozás.

Lelkigondozás sürgősségi helyzetekben

Előadók:

- Christoph Pompe lelkipásztor, pszichoterapeuta
- Deák András, SMURD, előadó
- Gáspár Károly lelkipásztor

Időpont: 2022. október 10–12.

Helyszín: Kolozsvár, BK Diakóniai Központ

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 20

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. szeptember 16.

Jelentkezni lehet az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen. Érdeklődni lehet a 0755-041.963 telefonszámon Gáspár Károlynál.

Külön kihívás a mai lelkipásztor számára, hogy nemcsak a szószékről, hanem a „teren” is lelki támaszt, gyógyító vigasztalást tudjon nyújtani a váratlan helyzetben lévőknek vagy hozzátartozóiknak.

A sürgősségi helyzetek lelkigondozását szakképzett, pszichológiai végzettséggel rendelkezők, illetve lelkipásztorok végezhetik. Nagyon sok olyan váratlan élethelyzet van, ahol a lelkigondozói elméleti alapismeret inkább ront, mint segít. A továbbképző számos gyakorlati példával, az életmentés

kompatibilitásával készíti fel a résztvevőket a váratlan helyzetben való lelki „bevetésre”.

A sürgősségi lelkigondozó alkalmassága és kompetenciája a megfelelő képzés és a szupervízió által kiadott bizonyítvány alapján állapítható meg. Ez a képzés a Romániai Református Egyház lelkipásztorai számára nyújt segítséget, hogy tudjanak gyorsan, hatékonyan és gyógyítóan reagálni a családban, gyülekezetben, közösségben történt balesetek esetén.

A résztvevők a gyakorlati példákkal nemcsak személyes felkészültséget szerezhhetnek, hanem a helyi, gyülekezeti, közösségi lelki elsősegélynyújtás rendszerének az ismeretével is gazdagodnak.

A Lelkigondozás az Egyház Anyanyelve – II. modul

Előadók:

- Ekkehard Höver lelkipásztor, palliációs szakelőadó
- Gyűjtő Katalin szociálpedagógus
- Mátyás Judith-Aranka szociális munkás

Időpont: 2022. november 7–9.

Helyszín: Parajd, Urbán Andor Református Konferenciaközpont

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 12

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. október 7.

Jelentkezni lehet az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen. Érdeklődni lehet a 0744-576.782 telefonszámon Kiss Tibornál.

A továbbképző témája a demens és haldokló betegek elkísérése, valamint a lelkigondozói kompetencia erősítése.

A demens és haldokló betegek elkísérése a lelkipásztor központi feladatai közé tartozik. A fájdalom enyhítése, valamint egyéb szenvedést okozó testi, lelki és szellemi természetű bántalmak kezelése a haldokló és családtagjai életminőségét kell hogy szolgálják. A bibliai emberkép is azt mutatja, hogy a személyes szenvedés nem csupán egy szervi zavarra vezethető vissza, hanem annak mély lelki összetevői vannak (pl. bűn és büntudat).

Az elmélyítő kurzuson (melynek az I. és II. modulon már részt vettek a megszólítottjai) kiemelt szerep jut a bűn és megbocsátás, kommunikáció, etika, kiégés (burn-out), vigasz és emlékezés, halál és élet a Bibliában, üdvösség és üdvözülés fogalmai tisztázásának. Az „értékbecsülő beszélgetés” módszerének az alkalmazásával megtanulhatunk a betegekkel kommunikálni. A résztvevők elmélyülhetnek a „lelkigondozás mint védelem”, a kitartás, a hiábavalóság és kiteljesülés fogalmaiban.

Járvány, betegség, szenvedés KPTI

Előadók:

- dr. Adorjáni Zoltán: „...az ő férgök meg nem hal [...] és minden test előtt borzadásul lesznek.” (Ézs 66,24) Az istenkáromlók büntetése
- dr. Balogh Csaba: *Betegség és gyógyulás: az ítélet és kegyelem nyelve az ószövetségi teológiában*
- drs. Benkő Tímea: *Liturgia, könyörgés, panaszének járvány vagy a közösséget ért csapás idején*
- dr. Buzogány Dezső: *Diakónia a 16. századi református egyházban*

- dr. Kállay Dezső: *Hát nem dicsőségre rendelt minket az Isten? Gondolatok a keresztyének szenvedéséről az újszövetségi iratok fényében*
- dr. Kató Szabolcs: „Én genny vagyok Efraimnak és rothadás Júda házának.” (Hós 5,12) *A betegség metaforája Hós 5,8–6,6-ban, különös tekintettel a betegség biblikateológiai jelentőségére*
- dr. Kolumbán Vilmos József: *Demográfiai katasztrófák a 17–18. században*
- dr. Papp György: *Mítosz és orvostudomány a Biblia világának betegségkezelési stratégiáiban*
- dr. Somfalvi Edit: *Szakralitás és szervezettség a református online liturgiában*
- dr. Székely József: *Az igehirdetés mint közösségi lelkigondozás*
- dr. Visky S. Béla: *A koronavírus teológiai értelmezése?*

Időpont: november 7–10.

Helyszín: Kolozsvár, Bethlen Kata Diakóniai Központ

Kreditpontok: 26

Helyek száma: 35

Regisztrációs díj: 150 lej

Jelentkezési határidő: 2022.október 7-ig.

Jelentkezni lehet az oltt.tovabbkepzes@gmail.com e-mail címen. Érdeklődni lehet a 0744-581.289-es telefonszámon Kolumbán Vilmos Józsefnél.

A részletes leírást lásd a 8–13. oldalon.

**„Odamegyek, és megnézem
ezt a nagy csodát...”
Bibliai csodaelbeszélések
a lelkipásztor munkaasztalán**

Előadók:

- dr. Bekő István Márton lelkipásztor, újszövetségi biblikateológus
- Kabai Ferenc lelkipásztor, bibliodramatikus
- dr. Márton János lelkipásztor, ószövetségi biblikateológus

Időpont: 2022. november 8–10.

**Helyszín: Parajd, Urbán Andor Református
Konferenciaközpont**

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. október 14.

**Jelentkezni lehet az olt.tovabbkepzes@gmail.com
e-mail címen. Érdeklődni lehet a 0740-061.943
telefonszámon Kabai Ferencnél.**

„**A**z egyház története a Szentírás értelmezésének története.” Gerhard Ebeling zürichi teológus alapvetéséből kiindulva (*Wort Gottes und Tradition*, 1964) olyan új szövegértelmezési és módszertani szemléleteket, megközelítéseket igyekszünk elméletben és gyakorlatban bemutatni, amelyek által a résztvevők számára gazdagodik a bibliai csodaelbeszélések jelentéstartalma, valamint hasznos támpontokat kapnak a velük történő gyülekezeti munkához.

Illés-Elizeus csodáinak és Márk evangéliumának mintatörténetei segítségével lehetőség nyílik azok exegetikai elmélyítésére, a zsidó, hellén és biblikus analógiák megismerésére, a szerző–szöveg–befogadó hermeneutikai hármas fontosságának felismerésére, a befogadásesztétikai fogalmak tisztázására, valamint a szöveggel való dramatikus munka néhány eljárásának megtapasztalására.

Isten szava megszólít és megragad, új világokat tár fel...

Lelkésztovábbképző programok, 2022 – Erdély

Cím	Idő-pont	Helyszín	Pont-szám
A református lelkipásztor digitális üzenete	2022. márc. 7–11.	ONLINE	16
Járvány, betegség, szenvedés	2022. márc. 7–10.	Kolozsvár, BK Diakóniai Központ	26
Palliatív alapképzés lelkipásztoroknak	2022. márc. 21–23.	Parajd – UARKK	16
Egyházi ingóságok értékmegőrzése és állagmegóvása	2022. ápr. 26–28.	Kolozsvár, az EREK Levéltár és Múzeum épülete	16
Szenvedélybetegek változásra motiválása a gyülekezeti lelkigondozásban	2022. máj. 25–27.	Magyarózd	16
A lelkipásztor magánélet és hivatás között	2022. jún. 7–9.	Parajd – UARKK	16
Bioetikai kérdések az élet kezdetén, valamint pandémia idején	2022. jún. 8–10.	Kolozsvár, BK Diakóniai Központ	16
Cigánymisszió a lelkes munkakörben	2022. jún. 9–11.	IRISZ HÁZ	16
Gyülekezetépítő tanítványképzés	2022. jún. 21–23.	Parajd – UARKK	16
Palást nélkül az Úr előtt 3.0	2022. szept. 26–28.	Parajd – UARKK	16
Egyházi épített örökségünk fenntartása és megóvása	2022. okt. 4–6.	Parajd – UARKK	16
Sürgősségi lelkigondozás	2022. okt. 10–12.	Kolozsvár, BK Diakóniai Központ	16

Cím	Idő- pont	Helyszín	Pont- szám
A lelkigondozás az egyház anyanyelve	2022. nov. 7-9.	Parajd – UARKK	16
Járvány, betegség, szenvedés	2022. nov. 7-10.	Kolozsvár, BK Diakóni- ai Központ	26
Bibliai csodaelbeszé- lések a lelkipásztor munkaasztalán	2022. nov. 8-10.	Parajd – UARKK	16

Lelkésztovábbképző programok, 2022 – Királyhágómellék

Cím	Időpont	Helyszín	Pontszám
A református lelkipásztor digitális üzenete	2022. március 7–11.	ONLINE	16
Egyházi szolgálataink a különböző korcsoportok felé	2022. március 28–30.	Sólyomkövár	16
Élettérkép – a biográfiai munka lehetőségei	2022. április 20–21.	Nagyvárad-Csillagváros	16
Haggeus próféta és Haggeus könyve	2022. május 2–4.	Nagyvárad-Csillagváros	16
Tabuk – A lelkész családja és problémamegoldó készsége. A lelkipásztor életében fellépő függőségek	2022. június 8–10.	Nagyvárad/Sólyomkövár	16
Hatékony kommunikáció az egyházi szolgálatban	2022. június 13–15.	Nagyvárad-Csillagváros	16
Jézus példázatainak igehirdetés-központú értelmezése	2022. július 4–6.	Hegyköz-szentmiklós	16
A zene mint pasztorációs lehetőség a kazuáliáknál és a konfirmációnál	2022. szeptember 6–8.	Szatmárnémeti, Kálvin János Központ	16
Diakónia a Királyhágómelléken 1990–2019 (30 év)	2022. szeptember 26–28.	Hegyköz-szentmiklós	16
Keresztyénség és iszlám	2022. október 3–5.	Nagyvárad-Csillagváros	16
Tabuk – A lelkész családja és problémamegoldó készsége. A lelkipásztor életében fellépő függőségek	2022. október 10–12.	Nagyvárad/Sólyomkövár	16
A reformátorok által újra felfedezett evangélium	2022. október 17–19.	Sólyomkövár	16

A református lelkipásztor digitális üzenete

Előadók:

- dr. Kádár Magor egyetemi docens
- dr. Kiss-Tamás Ágnes online média szakértő
- Kiss Gábor, EREK sajtóreferens, fényképész
- Könczey Elemér grafikus
- Tokár Sándor-Levente lelkipásztor, videószerkesztő

Időpont: 2022. március 7–11.

Helyszín: Zoom platform

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 25

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. február 11.

Jelentkezni lehet a buczka@gmail.com címen,

érdeklődni a 0722-772.445-ös telefonszámon

Bereczki-Orbán Zsolt lelkipásztornál. A képzés kezdeményezője az ERLÉSZ (Erdélyi Református Lelkészerätekezetli Szövetség).

Igény szerint a képzést az év során megismételjük.

Az utóbbi néhány esztendő emlékezetes marad az egyházi élet számára is. Ilyen mértékű változás, mint amilyenre a koronavírus-járvány kényszerítette a lelkipásztorokat, ilyen rövid idő alatt példátlan az egyházunk történelmében. Minden lelkipásztornak többnyire magának kellett kitalálnia és feltalálnia magát a digitális térben. Sokan akadályok nélkül vették ezt az új helyzetet, és sikeresen, új csatornákon, új tartalmakkal érték el gyülekezetük tagjait, és nem csak őket. Sokan lelkiismeretesen próbálkoztak hályogkovács módjára helytállni és szolgálni. És voltak, akik teljes eszköz- és ismerethiányban nagyon nehezen tudtak a bezártság idején bármilyen pásztori feladatot ellátni.

A váratlanul feltörő igény, azaz annak kényszere, hogy a lelkészeknek a digitális világban is boldogulnia kell, újabb kihívást jelentett és jelent a lelkészek számára. Az első, többnyire spontán megoldott online szolgálatok és virtuális megjelenés után, az eddigi tapasztalatok, kérések és kérdések alapján, szakemberek bevonásával szeretnénk ebben a témában is előbbre lépni. Lelkésztovábbképzőnket így azzal az igénnyel szervezzük, hogy a lelkészi közösség magabiztosabban, több ismeret és tapasztalat, szakember és szolgatárs segítségével otthonosabban mozogjon az online térben, és sikeresebben érje el üzenetével a célközönségét, a gyülekezete tagjait, de azokat is, akik még a fel nem térképezett valós és virtuális missziós térben rejtőzködnek.

Képzésünkben egyértelműen megfogalmazott cél, hogy minden résztvevő – legyen teljesen kezdő e tekintetben, vagy legyen akár „digitális bennszülött” – önmagához képest szintet lépjen. Lelkésztovábbképzőnkön a generációk kommunikációs szokásairól, különböző platformokról, audiovizuális eszközökről, technikai kérdésekről, trükkökről, tippekről, grafikai megjelenésről, megjelenítésről, tartalmi kérdésekről egyaránt minőségi előadásokat hallgathatnak a résztvevők. A képzés részét képezik a bemutatásra kerülő feladatok, amelyeket a résztvevőknek kell egyénileg elkészíteniük és feltölteniük egy erre létrehozott oldalra. Ezek alapján a záró napon az előadókkal való beszélgetésre, „workshopra” és kiértékelőre kerül sor.

A regisztráció részét képezi a jelentkezők számára elküldött űrlap pontos kitöltése.

Egyházi szolgálataink a különböző korcsoportok felé

Előadó:

- Marco de Leeuw van Weenen mérnök (MSc.), misszionárius, a Tolnai Református Egyházme-gye missziói munkatársa

Időpont: 2022. március 28–30.

Helyszín: Súlyomkővár

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 25

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. március 4.

Jelentkezni lehet a sandoraed@yahoo.com

címen, érdeklődni a 0766-731.992-es telefonszá-mon Sándor András lelkipásztornál.

A pedagógiában fontos szempont az életkori sajátosságok területe, mivel ez határozza meg, mit és hogyan tud az adott korcsoporthoz tartozó gyermek tanulni. Ez az ismeret fontos egyházi szolgálatainkra nézve. Mivel az egyházban minden korosztály felé szolgálunk, a lelkésznek a gyermekek szellemi-lelki fejlődése mellett a felnőtt és az idősödő felnőttek élethelyzeteivel, válságaival is tisztában kell lenniük. A képzésen az óvodáskortól kezdve végig fogjuk venni az életszakaszok sajátosságait egészen az öregkorig.

Az életkori sajátosságok leírása önmagában is érdekes téma, de ennél fontosabbak az egyházi szolgálat hasznára levonható következtetések. Az ember lelki-szellemi fejlődése, kiteljesedése, majd esetleges leépülése fontos támpontokat ad a mindennapi szolgálataink során alkalmazandó módszertanhoz. Éppen ezért a mindennapi gyakorlatból vett példák alapján meg fogjuk beszélni, milyen szempontokat érdemes figyelembe venni az adott korcsoporttal való érintkezésben, feléjük végzett szolgálatban.

A képzés folyamán minden résztvevő a saját korcsoportjára vonatkozó, általános sajátosságaival is fog találkozni. Ez a szembesülés segíthet abban is, hogy megvizsgálja saját helyzetét. Megértheti azt is, hogy az adott életkorban milyen nehézségeket kell leküzdeni, illetve milyen életcélokat kell elérnie, hogy a megfelelő felkészültséggel belépthesse a következő életfázisba. Ebből a szempontból a képzés a lelkészek saját szellemi-lelki fejlődését is előre tudja segíteni.

Élettörténet-gondozás – a biográfiai munka lehetőségei a lelkigondozásban

„Állíts magadnak útjelzőket.”
(Jer 31,21)

Előadó:

- dr. Siba Balázs református lelkész, a KRE-HTK egyetemi docense, szupervizor

Időpont: 2022. április 20–21.

Helyszín: Nagyvárad-Csillagváros

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 15

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. április 4.

Jelentkezni lehet a judit_vincze@yahoo.com

e-mail címen, érdeklődni a 0741-179.307-es telefonszámon Vinczéné Pálfi Judit lelkipásztornál.

A történetmesélés egy alapvető emberi képesség és tevékenység. Az ember „homo narrans”, mesélő ember. Mesélés közben az ember önmagából tár fel valamit, közelebbről szemléli, és ugyanakkor feldolgozza a történéseket, kapcsolatba kerül másokkal, közösséget teremt.

Élettörténetünknek számtalan formája és sok-sok vetülete létezhet, de lényegében mindig ugyanaz történik. A „Ki vagyok én?” kérdésre próbálunk felelni, önmagunkat világunkban, élethelyzetünkben definiálni, másokhoz, eseményekhez viszonyítva leírni. Az ember saját történeteire fűzi fel identitását, de vajon miről szól a történet egésze? Milyen forгатókönyvek alapján íródnak az élettörténetek? Bölcsen sáfárkodunk-e életünk rendelt idejével? Hol vannak azok a kapcsolópontok, ahol a mi kis történeteink összeérnek vagy összeérhetnek a keresztyénség nagy elbeszélésével?

Akár saját magunk megismerésén dolgozunk, akár emberekkel foglalkozunk, csoportot vezetünk, lelkigondozunk, mindig élettörténetekkel van dolgunk. Minden megismerés, beszélgetés, gyakorlat, együttlét háttérében élettörténetek, eddig megtett életutak állnak, s ezt a lelkipásztor, csoportvezető nem hagyhatja figyelmen kívül. Nekünk úgy kell foglalkoznunk saját és mások élettörténetével, hogy az az egyéni életet rendező történetté váljon.

Aki csoportvezetőként szeretne egy kis időre megállni és életútját behatóbban tanulmányozni, azt szeretettel várjuk erre az önfelfedező útra! A műhely során egyénileg és kiscsoportos, csoportos munkában foglalkozunk múltunkkal, jelenünkkel és jövőnkkel. Különböző gyakorlatok segítségével kapunk egyre mélyebb rálátást életünk eseményeire, összefüggéseire, miértjeire.

Haggeus próféta és Haggeus könyve

Előadó:

- dr. Koncz-Vágási Katalin református teológus-lelkész, vallástanár

Időpont: 2022. május 2–4.

Helyszín: Nagyvárad-Csillagváros

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 15

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. április 8.

Jelentkezni lehet a judit_vincze@yahoo.com

e-mail címen, érdeklődni a 0741-179.307-es telefonszámon Vinczéné Pálfi Judit lelkipásztornál.

I. A Kispróféták kutatástörténete

A Kispróféták könyvének kutatása jelentős szemléleti változásokon ment keresztül az utóbbi évtizedekben. A kritikai bibliatudomány az intertextuális kapcsolatok feltárására törekszik a tizenkét prófétai iratot magában foglaló könyv előállításának bemutatásakor, ugyanakkor nem adja fel az egyes prófétai iratok saját előállításának és hagyományozásának vizsgálatát sem, hogy minél alaposabban feltárhassa azt a folyamatot, melynek következtében létrejött ez a tizenkét prófétai iratot felölelő kompozíció.

II. Haggeus próféta és kora

Haggeus valós prófétai személyiség volt, akinek beszédei nyilvános próféciákként hangzottak el Kr. e. 520-ban, a Templom újbóli felépítésére buzdítva. Haggeus fellépése kortörténeti háttérnek bemutatásakor a feltörekvő perzsa világbirodalom három, egymást követő uralkodójával (Kürosz; Kambüszész; Dareiosz) ismerkedünk meg.

III. A Haggeus könyvének előállítására kidolgozott modell ismertetése

Haggeus könyvének irodalomkritikai elemzése olyan sajátos modellt hívott életre, mely

a redakció- és a kompozíciókritikai módszer segítségével mutatja be e bibliai irat előállításának lépéseit.

IV. A korai fogság utáni kor teológiai kérdései Haggeus könyvének fényében

A jeruzsálemi Templom Haggeus korabeli újjáépítése meghatározta a zsidóság teológiai gondolkodását. JHWH jelenléte az alapvető kérdés, de a Templom pusztulásával a gondolkodásmód transzformációja vált szükségessé.

A gazdasági válság okozta egzisztenciális krízis ábrázolásakor Haggeus a nép helyzetértékelő logikáját a visszajára fordítja: elsőként az Isten ügyével törődjenek, vagyis építsék újjá a Templomot, s utána ezzel egyenesen arányosan megoldódik valamennyi egzisztenciális problémájuk.

Haggeus könyve 2,11–14 egységének tematikája és műfaja egyedülálló a prófétai iratban. Közpon-ti témája a tiszta és tisztátalan kérdésköre, vagyis a nép áldozati gyakorlata és a papok ebben betöltött szerepe.

Haggeus könyvében a népek kérdésköre az irat két jellegzetes témájával, a Templommal és a restaurációval kapcsolatosan jelenik meg, de a szöveg végső szintjén e két szakasz egységbe rendeződik, amennyiben úgy értelmezzük őket, hogy JHWH eszkatológiai közbeavatkozása más-más reakciót vált ki a népekből.

A zerubbábeli ígélet végső soron beteljesületlen maradt, ugyanakkor a dávidi dinasztiához kapcsolt ígélet a hagyományozók szemében mégsem vesztette érvényét, hiszen a fogság utáni időszak konkrét történelmi eseményei közül átemelték a távoli jövőbe, a messianisztikus remények szintjére emelve azokat.

A lelkipásztori élet tabui – az életünkben fellépő függőségek

Előadók:

- Kánya Zsolt-Attila lelkipásztor
- Varga Botond-Endre lelkipásztor

Időpont: 2022. június 8–10.

Helyszín: Nagyvárad /Sólyomkővár

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. május 13.

Jelentkezni lehet a goboti@gmail.com e-mail címen, érdeklődni a 0742-453.919-es telefonszámon Varga Botond Endre lelkipásztornál.

Mi a tabu? A polinéz/ausztronéz kultúrából származó törzsi-vallási alapjelentésén túlmenően azokat a dolgokat nevezzük tabunak, amiről nem beszélünk, amire nem szívesen gondolunk, amire nem reflektálunk, amiről sokszor úgy gondoljuk, hogy nem is létezik. Mindennapi életünkbe és szolgáltunkba magunkkal hoztuk a tabu meghatározásának alapmotívumait is: nem érintjük meg, nem mondjuk ki, és mindeközben félünk a felső hatalomtól.

A lelkipásztori élet számos tabuizált vonatkozása közül a függőségekre szeretnénk reflektálni a továbbképző során. Nem csupán az alkoholizmusra, noha ennek romboló hatása a leglátványosabb egy lelkészi életben, de az addikciók alapvető meghatározásának megismertetésével, a függőségek feltérképezésével arra szeretnénk eljuttatni a képzés résztvevőit, hogy ne csak a mások, de a saját életükben is ismerjék fel azokat. És nem csak az eddig függőségnek tekintett megkötözöttségeket, de azokat is, amelyekre eddig talán büszkén tekintettek.

A speciálisan férfi és a női függőségek, ezen belül is a posztmodern kor által generált újabb

kihívások megismertetésével nem csak a saját életükre szeretnénk reflektáltatni a résztvevőket, de segítséget nyújtunk abban, hogy a gyermeknevelésben és az ifjúsági munkában is körültekintően tudjanak részt venni, és a fiatalokra veszélyt jelentő hatásokat felismerjék és a helyükön kezeljék.

A társfüggőség egy olyan fogalom, amelyet megélünk, de ugyanúgy nem merünk szavakban kifejezni. Hatással van-e rám a házastársam függősége? Meghatározza-e a belső kapcsolatunkat és a külvilág felé elinduló kapcsolati szálainkat az, ha valamelyik vagy mindkét fél függő? Mikor járunk el helyesen? Ha beszállunk a játékba, és titkoljuk a nyilvánvalót, vagy ha segítséget kérünk a rendszer számára?

Van-e szó a függőségről a Bibliában? Egyáltalán, a Szentírásban megjelenő személyek függtek-e valamitől? Arra szeretnénk rámutatni, hogy nemcsak eseteírásokkal találkozhatunk Isten ígében, de olyan megoldásokkal is, amelyek ma is megállják a helyüket a hívő ember életében.

Függ-e valamitől a 21. századi romániai magyar református lelkész? És ha igen, ez milyen hatással van a családra, a gyülekezetre, a társadalomra nézve? Hogyan lehet kezelni ezeket a negatív hatásokat, hogyan lehet gyógyítani és gyógyulni ebből a helyzetből?

A megoldásoknál arra törekszünk, hogy az ne egyszerű felsorolás legyen, de személyes példákon és vallomásokon keresztül, a rendszerszemléletű családterápia lehetőségeinek és a függőségeket kezelő intézmények elérhetőségének és szolgáltatásának bemutatásával konkrét segítséget mutathassunk fel azoknak, akik akár személyes életükben, akár gyülekezeti szolgálatukban küzdenek meg a függőségekkel.

Hatékony kommunikáció az egyházi szolgálatban

Előadók:

- dr. Somfalvi Edit teológiai tanár
- Bara Tünde közgazdász, grafológus, képző

Időpont: 2022. június 13–15.

Helyszín: Nagyvárad-Csillagváros

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 18

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. május 13.

Jelentkezni lehet a judit_vincze@yahoo.com e-mail címen, érdeklődni a 0741-179.307-es telefonszámon Vinczéné Pálfi Judit lelkipásztornál.

Valószínűleg a beérkezett képzési témajavaslatokat ellenőrző nagytiszteletű testület tagjai felteszik azt a kérdést, hogy miért szükséges egy olyan „terepen” a kommunikációról való értekezés, az ezt való gyakorlás, ahol ez a legtermészetesebb. Mert tanító egyházunk, illetve azok a munkatársak, akik itt dolgoznak, ezt gyakorolják állandóan. Azt is mondhatjuk, hogy ez által, ebből élnek, egyszerűen fogalmazva.

Nos, ezt én is vallom, azonban azt is látni kell, hogy az egyházban is vannak egyszerű, sima, de kemény és nehéz beszélgetések is. Van konfrontáció, még akkor is, ha nem akarjuk ezt elismerni. A konfrontációra, a véleménykülönbözőségre is szükség van. Amennyiben helyesen tudunk ezzel bánni, akkor ez is előre viheti közös ügyünket.

Továbbá az egyháznak olyan formában kell kommunikálnia, hogy a hitelességét ezáltal is igyekezzen megőrizni, vagy netalán újraépíteni (ahol erre van szükség).

A rohanó, mindenféle újdonságot magával hozó világ, amely naponta változtatja meg az egyes embereket, közösségeket, megváltoztatja az egyházon

belüli munkásokat is, illetve azt a beszédmodort, formát, tartalmat, amivel mi élünk.

Fontos az, hogy hogyan kommunikálunk, mit kommunikálunk, ismerni önmagunkat, ismerni azt, aki felé közlendőnk van.

Nekünk az értékek és a közösségek megőrzését kell szorgalmaznunk és szolgálnunk!

Mai korunkban minden felgyorsult, hirtelen változik, alakul át, mi azonban azokra az értékekre alapozva szeretnénk egyházi közösségeinket megőrizni, amelyek több ezerszer kiállták a próbákat. Egyik ilyen érték az a kommunikációs módszer, amelyet a Szentírásból tanulhatunk, amelyet Jézus Krisztus is gyakorolt, illetve nyomában járva a lelkipásztor is igyekszik a gyülekezetben végezni.

Különösen fontossá vált erről beszélni és beszélgetni a reánk tört pandémia okozta rengeteg kihívás és akadály adta új élethelyzetben.

Jézus példázatainak igehirdetés-központú értelmezése

Előadó:

- dr. Ledán M. István

Időpont: 2022. július 4–6.

Helyszín: Hegyközszentmiklós, Hegyköz-Ér
Panzió és Étterem

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 20

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. június 10.

Jelentkezni lehet az istvanledan@yahoo.com
e-mil címen, érdeklődni a 0772-044.851-es tele-
fonszámon Ledán M. István lelkipásztornál.

A tanfolyam célja az, hogy ráébressze a továbbképzésen részt vevőket arra, hogy a bibliai textusok – esetünkben a mátéi és lukácsi példázatok – exegézise nem öncélú, és főleg nem elhanyagolható és megúszható tevékenység, hanem olyan izgalmas műhelymunka, mely kifejezetten az igehirdetésre néz. Rámutatunk arra, hogy a textussal való beható megismerkedés, az „írások kutatása”, az igényes kommentárirodalom használata nem csupán a megértést szolgálja, hanem inspirálja is az igehirdetőt. Célunk egyrészt az, hogy a résztvevők megismerhessék Máté és Lukács sajátos profilú teológiáját, illetve kortárs teológiai művek alapján elmélyíthessék eddigi ismereteiket, másrészt pedig az, hogy igényes kommentárirodalom alapján átfogó képet alkothassanak a példázatok kor- és irodalomtörténeti háttéréről, valamint hogy értelmezési „technikákat” sajátíthassanak el a példázatok hiteles, legitim, ugyanakkor korszerű magyarázatához.

A továbbképzésen négy mátéi és két lukácsi, jórészt ún. „nehéz” példázattal fogunk behatóan megismerkedni. Máté evangéliumából a „Piactéri játékok” (Mt 11,16–19), a „Szőlőmunkások” (Mt 20,1–16), a „Tíz szűz” (Mt 25,1–13) és az „Utolsó ítélet” (Mt 25,31–46) példázatával foglalkozunk. Lukács evangéliumából pedig két példázatot vizsgálunk meg, nevesen a „Tékozló fiú” (Lk 15,11–32), illetve a „Hamis sáfár” (Lk 16,1–8) példázatát. Mind a mátéi, mind pedig a lukácsi példázatok értelmezését megelőzi egy-egy általános bevezető Máté, illetve Lukács evangéliumához, melyekben az illető evangélium sajátos teológiai látásával, koncepciójával ismerkedünk meg.

A zene mint pasztorációs lehetőség a kazuáliáknál és a konfirmációnál

Előadó:

- dr. Király Lajos lelkipásztor, pasztorálpszichológus

Időpont: 2022. szeptember 6–8.

Helyszín: Szatmárnémeti, Kálvin János Központ

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 15

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. augusztus 12.

Jelentkezni lehet a kiralylajosdrs@gmail.com

e-mail címen, érdeklődni a 0745-906.903-as telefonszámon Király Lajos lelkipásztornál.

A témaválasztás indoka korábbi tanulmányaimhoz és a lelkipásztori szolgálatom közel két évtizedéhez kapcsolható, melyek úgy fűződnek össze, mint a gyermekét ölelő és oltalmat nyújtó szülői kéz. Már a pasztorálpszichológiai mesterképzésén foglalkoztatott a gondolat, hogy az egyházban a lelkigondozás a kazuáliáknál (keresztelés, esketés, temetés) és a konfirmációnál miként találhatna új utakat, és kerülhetne más formában is „elérhetővé” az „atmoszféravákuumban élő érintettekhez, az új életszakaszba lépő, az „elválasztó, a határhelyzeti és befogadó rítusokra” készülő vagy azokat megélt egyháztaghoz. Arra a kérdésre keressük tehát a választ, hogy a pasztoráció az igehirdetés, a homíliás istentisztelet, a bibliaórák és különböző tanítói előadásokon túl milyen új lehetőségeket tud megfogalmazni annak a családnak (és egyénnek) az életében, amelyben változás állt be a keresztelés, a konfirmáció, az esketés és a temetés következtében.

Az utóbbi évtizedekben a zene pasztorációs fontossága és szerepe háttérbe szorult a kazuáliáknál, ezért a szóban/beszédben történő lelkigondozás

és igehirdetés vezetése mellett fontosnak tartom a „zenei élményt”, hiszen a lelkigondozás és a pasztoráció megváltozott és megújult lehetőséget nyújthat a kazuáliáknál a „gyógyító zene” által: kitágítja azoknak horizontját, új irányt és formát adhat, illetve új alternatívát nyújthat a segítségre szoruló embertársnak. A segítség hatékony formája lehet, ha nyelvet adunk a szavakban nehezen elmondható megfogalmazására, a kimondhatatlan számára pedig olyan ének vagy zenei lehetőségeket találunk, melyek megfogalmazzák a megfogalmazhatatlant. Az előadás-sorozat tehát arra a kérdésre keresi a választ, hogy *milyen személyes zenét kaphatnak a kazuáliáknál az érintettek.*

Az egyházban talán mindmáig él az a vágy, hogy a mai „Péterek” prédikációja tömegeket szólítson meg, azonban – Gyökössy Endre gondolatait idézve – Fülöphöz hasonlóan az *egyhez* is „csatlakozni kell” (ApCsel 8,26–40), annak tudatában, hogy a „pasztorálpszichológusnak (...) az Ige vezetése mellett mindent fel kell használni, hogy jobb, eredményesebb lelkigondozást, életápolást végezhesen”. Ebbe a „mindent felhasználni” gondolatba beletartozik a zene is, amely a pasztorációs alkalmakon holisztikusan, az egész ember javát szolgálva a gyógyulást, az életvezetést és Istennel való kapcsolatát tudja elősegíteni.

Diakónia a Királyhágómelléken 1990–2020

Előadók:

- Vinczéné Pálfi Judit lelkipásztor, pasztorálpaszichológiai lelkigondozó, képző (formator)
- Dénes István Lukács lelkipásztor
- Intézményi vezetők, szociális munkások

Időpont: 2022. szeptember 26–28.

Helyszín: Hegyközszentmiklós

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 15

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. szeptember 2.

Jelentkezni lehet a judit_vincze@yahoo.com e-mail címen, érdeklődni a 0741-179.307-es telefonszámon Vinczéné Pálfi Judit lelkipásztornál.

Az igehirdetés és a szeretetszolgálat szorosan összetartoznak. Ezeknek ketten, mint a hajfonat, úgy kell egymással együtt haladniuk a világ nagy színpadán, ott, ahol az emberek élnek. „Egymás terhét hordozzátok, így töltsétek be a Krisztus törvényét!” – hangzik a tanítás.

Az eltelt 30 esztendő rengeteg lehetőséget adott, amelyeket egyesek áldásosan felismertek, mások kevésbé. Mára magunk előtt látunk egy megszervezett rendszert, amelynek az alapja, elindítója és fenntartója, mindeneket megelőzve az Isten ígéje. Ezt követi a lelkiismeretes sáfárkodás, az, amit mai kifejezéssel így hívunk: menedzsment.

Ha a gyülekezetek lelki, anyagi és szeretetszolgálati életét nézzük, azt tapasztaljuk, hogy mindegyik szférában szükség van menedzsmentre. Ennek a továbbképző anyagnak az a célja, hogy magát a sáfárkodást, a reánk bízott lelki és anyagi javakkal való Isten szerinti „gazdálkodást” boncolgassuk, tanuljuk és Istenbe vetett erős hittel gyakoroljuk.

Rendelkezésre áll elméleti ismeretanyag, valamint a már évtizedek óta működő diakóniai intézményeink vezetőit bevonva, a gyakorlati ismeretekre is szert teszünk. Találkozni fogunk azokkal az intézményvezetőkkel, akik arról számolnak be: mit jelent az Istentől kapott hívás, feladat, lelki és anyagi javak, az ezekkel való sáfárkodás, ezek menedzselése úgy, hogy a felebarát érezze Isten jelenlétét az életében.

Keresztyénség és iszlám. Tolerancia, misszió vagy vallásközi párbeszéd?

Előadó:

- dr. Kovács Ábrahám egyetemi tanár, teológus, történész, vallástörténész

Időpont: 2022. október 3–5.

Helyszín: Nagyvárad-Csillagváros

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 15

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezés: 2022. szeptember 9.

Jelentkezni lehet a judit_vincze@yahoo.com

e-mail címen, érdeklődni a 0741-179.307-es telefonszámon Vinczéné Pálfi Judit lelkipásztornál.

A továbbképzés célja, hogy a gyülekezetek környezetében, a szélesebb társadalomban és a médiában egyre erőteljesebben megjelenő iszlám vallását, kultúráját, irányzatait és világszemléletét bemutassa, és református hitvalló válaszokat megfogalmazzon.

A kurzus arra törekszik, hogy egyrészt hitvalló válaszokat adjon a muszlim világgal kapcsolatosan leggyakrabban felmerült kérdésekre, másrészt rámutasson, hogy milyen magatartással adhatunk választ az egyházi közösségeinkben (ifjúsági, bibliaóra, vasárnapi iskola) megjelenő kérdésekre.

Tartalmát tekintve a képzés a következőknek kíván eleget tenni: az iszlám világa rég a kereszténység mellett él, azonban a radikális iszlám európai és amerikai tevékenysége és a média előtérbe hozta az iszlámmal kapcsolatos sztereotípiákat, amelyeket ismeretek hiányában fogalmaznak meg sokszor befolyásos emberek vagy szervezetek.

A képzés egyik célja, hogy az iszlám sokféle arcát: teológiáját, világnézetét és kultúráját (európai, ázsiai, afrikai) bemutassa, és a résztvevők számára alapismereteket nyújtson a nem ismert, meglepő jelenségekről. Az előadások kiemelten foglalkoznak az iszlám kereszténységképével, krisztusképével, emberről szóló tanításával, az iszlám társadalmi berendezkedésről alkotott állásfoglalásaival, a vallási tolerancia kérdésével és a mérsékelt, Európába is beilleszkedő, valamint a radikális iszlám világával.

A lelkipásztori élet tabui – az életünkben fellépő függőségek

Előadók:

- Kánya Zsolt-Attila lelkipásztor
- Varga Botond-Endre lelkipásztor

Időpont: 2022. október 10–12.

Helyszín: Nagyvárad /Sólyomkővár

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. szeptember 16.

Jelentkezni lehet a goboti@gmail.com e-mail címen, érdeklődni a 0742-453.919-es telefonszámon Varga Botond Endre lelkipásztornál.

A részletes leírást lásd az 50–51. oldalon.

A reformátorok által újráfelfedezett evangélium és a megszentelődésről szóló tanítás

Előadók:

- Sípos Alpár Szabolcs református lelkész/teológus, a Fiúság Akadémia vezetője és tanára
- Kozák Péter református lelkész/teológus, PhD rendszeres teológiai alprogram (Károli Gáspár Ref. Egyetem), a Fiúság Akadémia tanára

Időpont: 2022. október 17–19.

Helyszín: Solyomkővár

Kreditpontok: 16

Helyek száma: 25

Regisztrációs díj: 100 lej

Jelentkezési határidő: 2022. október 1.

Jelentkezni lehet a szabolcsbogdan@yahoo.com e-mail címen, érdeklődni a 0787-899.015-ös telefonszámon Bogdán Szabolcs-János lelkipásztornál.

A reformátorok által újráfelfedezett evangélium üzenetének központi szerepe kell hogy legyen mind a keresztyén teológiában, mind a hitéletünkben. De mit jelent a keresztyén evangélium, és hogyan viszonyul a megszentelődés útjához – erről szól ez az előadás-sorozat. Az egyik legfontosabb reformátori alapelv: a *sola fide*, vagyis „egyedül hit által”. De mit jelent pontosan a hit, illetve mit értünk az alatt, hogy „egyedül”? Milyen téves megközelítései vannak a megszentelődésről szóló tanításnak, és melyek azok a hangsúlyok, amiknek a helyreállítására újra és újra szükségünk van? A *sanctificatió*ról szóló reformátori tanítást számos, különféle nézőpontból fogjuk megvizsgálni. A következő témákon fogunk végigmenni: mi a Szentlélek ajándékának és újjászülő munkájának szerepe a megszentelődésben? Hogyan viszonyuljunk egészségesen a győzelemhez és a bukáshoz

a hit útján? Mi a szenvedés szerepe a megszentelődésben? Alaposan megnézzük, hogy az apostoli tanítás mit tanít a törvény negatív és pozitív szerepéről. Hangsúlyosan kitérünk a megszentelődés missziói hangsúlyára is, és annak lényegére: a szeretetre (*agapé*). Arra a kérdésre is választ keresünk, hogy a kegyességi gyakorlatokban, eszközökben (imádság, bibliaolvasás, közösség) hogyan élhetjük meg az Atyával való szeretetkapcsolatunkat ahelyett, hogy a törvényeskedés lenne úrrá rajtunk. Reménységünk az, hogy ezzel az előadás-sorozattal újabb lendületet és megerősítést adhatunk a gyülekezetekben küzdő lelkészeknek mind az igehirdetés szolgálata, mind a személyes életük vonatkozásában.

Erdélyi Református Egyházkerület

dr. Adorjáni Zoltán – *A samáriai asszony találkozása Jézussal*

dr. Adorjáni Zoltán – *Római lakoma és az egyiptomi esszénusok kultikus étkezése*

dr. Adorjáni Zoltán – *Aszkétizmus, nőtlen-ség és női papság az egyiptomi esszénusok közösségében*

dr. Adorjáni Zoltán – *Jób, az apokrif irodalom atlétája*

dr. Adorjáni Zoltán – *Átváltozások az apokrif Jób testamentumában*

Balázs Attila – *Média és egyház*

Barta István – *Hogyan értsük meg a fiatalokat?*

Barta István – *A lelkigondozás emmausi útja*

Beke Boróka – *A lelkipásztori életpálya kritikus pillanatai*

Beke Boróka – *Hálózatok ölelésében – egyház a hálózatelmélet perspektívájából nézve*

Beke Boróka – *Szakadékok és hidak a lelkipásztori hivatás és a magánélet között*

Beke Boróka – *Rendszerszemléletű családgondozás E. H. Friedman Nemzedékről nemzedékre c. könyve alapján*

Beke B. és Roth L. – *Láttató igehirdetés a média uralta társadalomban*

Beke B. és Roth L. – *A mediáció lehetősége az egyházban*

Beke B. és Roth L. – *Öngyilkossági krízisintervenció*

Beke B. és Roth L. – *Beszélgetés és beszéltetés – erőszakmentes kommunikáció*

Beke B. és Roth L. – *Erőszakmentes kommunikáció az igehirdetésben*

dr. Bekő István Márton – *Biblikateológia*

drs. Benkő Tímea – *Világi vagy egyházi – a kontrafaktum módszerével keletkezett énekeink*

drs. Benkő Tímea – *Hangápolás és lelkészi szolgálat*

drs. Benkő Tímea – *Lelki ének és hivatásmegőrzés – mélységből született és mélységen átsegítő énekek*

Bereczki Orbán Zsolt – *A Biblia négy vezetési alapelve*

Bustya János – *A szabadság korlátai, a korlátok szabadsága*

Bustya János – *Fészbuk dzsenörésön*

Bustya János – *Szerelempatak – szexualitásról, szerelemről a Biblia alapján*

Bustya János – *Jelentés a veteményeskertből (hozzáadott értékek a református felekezeti iskolában)*

Bustya János – *Alakul, mint púpos gyermek a prés alatt*

Bustya János – *Hogyan (ne) prédikáljunk?*

Bustya János – *Street art – Banksy*

Bustya János – *Ádám, hol vagy? – Éva, hol vagy?*

Bustya János – *A református pedagógia alapjai*

dr. Buzogány Dezső – *Az Erdélyi Református Egyház és a titkosszolgálat viszonya a kommunizmus alatt*

dr. Buzogány Dezső – *A magyar Institúció*

dr. Buzogány Dezső – *Félreértett reformáció*

dr. Buzogány Dezső – *Presbiteri-e a református egyház – történelmi visszapillantás*

dr. Buzogány Dezső – *A II. Helvét Hitvallás recepciója az erdélyi református egyházban*

dr. Buzogány Dezső – *Hogyan konzerváljuk egyházközségünk történelmi értéktárgyait?*

dr. Buzogány Dezső – *Alaphitvallás-e az erdélyi ref. egyházban a II. Helvét Hitvallás a 16–18. századokban?*

Dávid István – *Az egyház kihívásai az egyetemistamisszió fényében*

Dávid István – *A hit fejlődésének fázisai és pasztorációs jelentősége*

Dávid István – *Az imádság és az Istennel való beszélgetés nyelvjárásai*

Fekete Márton – *Lelkigondozás – lelkipozítás, hasonlóságok, különbségek*

Fekete Márton – *Csoport, csoportdinamika, TIM*

Fekete Márton – *Istenkép-torzulás és lelki alkát*

Fekete Márton – *Csoportdinamikai lelkigondozás*

Fekete Márton – *Mi is az a spiritualitás?*

Fekete Márton – *A lelkipásztor személye és szerepei*

Fekete Márton – *Egyéni lelkigondozás*

Fekete Márton – *A beszélgetés mint a szolgálat eszköze*

Fekete Márton – *Szupervízió – a segítők segítése?*

Fekete Márton – *Depresszió, kiegészés és a lelkigondozás lehetőségei*

Fekete Márton – *Kiegészés – szupervízió mint megelőzés*

dr. Horváth Levente – *Alkoholisták a gyülekezetben – segít-s-Ég!*

dr. Horváth Levente – *Spiritualitás, korszerű kontextuális lelkigondozás és a sajátosan református „lelkigyakorlat” lehetőségei*

Hover Zsolt – *Média az egyház szolgálatában*

Hover Zsolt – *A kolerától a koronáig – vírusteológia a XIX. században*

drs. Juhász Ábel – *A prédikáció mint „public speech”*

drs. Juhász Ábel – *Transzilvanista kálvini világnézet*

dr. Juhász Tamás – *Önkorlátozás. A bibliai kenószisz tanulságai*

dr. Juhász Tamás – *Megszentelés. Kit és mit szentelünk az egyházban?*

dr. Juhász Tamás – *Magyar református kegyesség*

Kállay Csaba – *A lelkipásztor szolgálata a gyülekezet építésében*

Kállay Csaba – *Házi bibliaórás csoportmunka előkészítése, szervezése*

dr. Kállay Dezső – *Mit jelent az, hogy Isten igazsága üdvözítő hatalom minden ember számára?*

Kevésbé dogmatikus beszéd a megigazulásról

dr. Kállay Dezső – *Van-e még helye a Törvénynek a keresztyén ember életében? Pál törvényértelmezésének sajátos vonásai*

dr. Kállay Dezső – *Hogyan vesszük Krisztust az úrvacsorában?*

dr. Kató Szabolcs – *„Én genny vagyok Efraimnak és rothadás Júda házának.” (Hós 5,12) A betegség metaforája Hós 5,8–6,6-ban, különös tekintettel a betegség biblikateológiai jelentőségére*

dr. Kató Szabolcs – *A Bible Works 10 bibliaprogram bemutató workshopja*

dr. Kató Szabolcs – *Jézus, az elaludtak első zsengéje. Egy újszövetségi kijelentés ószövetségi háttere*

dr. Kolumbán Vilmos – *Belmisszió az erdélyi református egyházban a két világháború között*

dr. Kolumbán Vilmos – *A missziói népegyház fogalma, útkeresés a két világháború között*

dr. Kolumbán Vilmos – *A konfirmáció bevezetése az Erdélyi Református Egyházban*

dr. Kolumbán Vilmos – *Teológiai irányzatok a 18. századi Erdélyben*

dr. Kolumbán Vilmos – *Egy kenyérből, egy pohárból. Felekezetek együttélése Erdélyben*

dr. Kolumbán Vilmos – *Hogyan tanítottak a 18. században (tanítók karrierjének rekonstruálása)*

Kurta József-Tibor – *Mi a közös a liturgiában és a fociban?*

dr. Ledán István – *„Akik elaludtak” – Álom-eszkatológia, avagy a halál mint az alvás/álom az Újszövetségben*

dr. Lészai Lehel – *A tanítványok elhívása és küldetése a szinoptikus evangéliumokban*

dr. Lukács Olga – *Száz év Romániában – a berendezkedés első évtizedei*

dr. Lukács Olga – *A vegyes házasságok jogi feltételei*

Makkai Péter – *Fogyatékkal élők az egyházi hagyományban*

Makkai Péter – *Intézményes diakónia és egyház – korlátok és lehetőségek*

Makkai Péter – *A tékozló fiú hazatérése, Rembrandt v R.*

dr. Márton János – *Illés- Elizeus csodatételei*

dr. Márton János – *A zsidó történetírás és a csodatörténetek értelmezése*

dr. Márton János – *Edom és Júda kapcsolata Abdiás könyvében*

dr. Márton János – *Jézus csodáinak ószövetségi háttere*

dr. Márton János – *Bevezető tanulmány a Misnába*

dr. Máté István – *Lelkésznők és lelkeszfeleségek*

dr. Máthé-Farkas Zoltán – *Miért és miként tegyük nyitottá a szószerki igehirdetést?*

dr. Máthé-Farkas Zoltán – *A minket alakító beszéd(ek). Walter Brueggemann permetaforájának egy alkalmazása*

dr. Máthé-Farkas Zoltán – *Betekintés az Ószövetség versművészetének sajátosságaiba*

dr. Máthé-Farkas Zoltán – *Egy, a Jób könyve 29. részének magyarított szövegváltozatára tett javaslat és annak megokolása*

dr. Máthé-Farkas Zoltán – *Felöltöztem az igazságot és az felöltözött engem. A Jób 29,14a szabadtás-elképzelésének poétikája és teológiája. Egy javaslat az ószövetségi költői szövegek exegetikai vizsgálatára*

dr. Máthé-Farkas Zoltán – *Homok vagy főnix? A Jób 29,18 fordítási és értelmezési kérdései*

dr. Nagy Alpár – *Transzgenerációs traumák az Ószövetségben*

dr. Nagy Alpár – *Mit mondjak, hogyan mondjam? – A lelkes mint gyászkiérő*

dr. Nagy Alpár – *„Aki megért s megértet...” – kreatív szövegértelmezés*

dr. Nagy Alpár – *A válásról*

dr. Nagy Alpár – *Az imaközösség liturgiája*

Orbán Lajos – *Bátorság a stratégiai gondolkozásra a gyülekezetépítésben*

dr. Ösz Előd – *1568 Torda – mítoszok, tévhit, valóság – Az erdélyi felekezetek kora újkori együttéléséről*

dr. Ösz Előd – *A erdélyi reformátusok 16. századi püspökei*

dr. Ösz Előd – *Parokiális könyvtárak kincsei*

dr. Ösz Előd – *A Bethlen-kollégium gyulafehérvári korszaka (1622–1658)*

dr. Ösz Előd – *Az erdélyi református egyházközösségi levéltár 1964 előtt*

dr. Papp György – *Elektronikus segédeszközök az igehirdetés előkészítésében*

dr. Papp György – *Neheze(bbe)n érthető igehelyek filológiai magyarázata*

dr. Papp C. Zsolt – *Mennyire képezheti alapját a toleranciának és befogadásnak a jézusi etika?*

dr. Papp C. Zsolt – *Az egyetemes bűnösség, valamint a konkrét vétkek és felelősség közötti érzékeny határvonal*

dr. Papp C. Zsolt – *A szubjektív történelelemelés okai, forrásai és veszélyei, teológiai szemszögből vizsgálva*

dr. Péter István – *A közösség/gyülekezetépítés lehetőségei a csoportpszichológia és csoportdinamika segítségével*

dr. Péter István – *A szórványosodás kortárs folyamatai, kontextusai. Az énfelfejlődés teológiai, pedagógiai, pszichológiai és közösségi kapcsolódásai az asszimilációs folyamatok megelőzésében*

dr. Püsök Sarolta – *Hivatásetika, különös tekintettel a lelkipásztori szolgálatra*

dr. Püsök Sarolta – *A szorongás és elidegenedés korunkban. A kommunikáció mint a segítségnyújtás lehetősége*

dr. Püsök Sarolta – *Pletyka, mobbing – teológiai szempontok*

dr. Püsök Sarolta – *Hitvédelmünk mai kérdései – különös tekintettel a New Age-re*

dr. Püsök Sarolta – *A kulcsok hatalma újra-gondolva*

dr. Püsök Sarolta – *A lelkészfeleségek szolgálatának színeváltozásai, különös tekintettel az utóbbi száz esztendőre*

dr. Püsök Sarolta – *A magyar református nők teológiai képzése, különös tekintettel az erdélyi helyzetre*

dr. Püsök Sarolta – *A protestánsok társadalmi szerepvállalásának szép példája Gyarmathy Zsiga és Hory Etelka példáján keresztül*

dr. Püsök Sarolta – *Egyház és nemzet viszonya, egy százéves teológiai vita margójára*

dr. Püsök Sarolta – *Hitigazságok Kalcedon-tól Kierkegaard-on át a mai konfirmációs előkészítőig*

Ruszka Sándor – *A bibliai hermeneutika lehetőségei az igehirdetésben*

Ruszka Sándor – *Csak azt nem tudom, ki vagyok*

Ruszka Sándor – *Az ifjúság megszólítása napjainkban*

Ruszka Sándor – *Az, ami, és annak oka és következménye is – a stresszről*

Ruszka Sándor – *A szeretet az valami más*

dr. Sikó Csaba – *Kisért az árnyékom? Avagy hogyan befolyásolja árnyékszemélyiségünk a lelkesi szolgálatunkat?*

dr. Sikó Csaba – *Előítéleteink és kivetítéseink hatása igehirdetői és lelkigondozói szolgálatunkra*

dr. Sikó Csaba – *Az egyház mint csoport – hogyan segítik a gyülekezet jó működ(tet)ését a csoportdinamikai ismeretek?*

Sógor Árpád – *A lekipásztor házassága, házasságának válságai*

Sógor Árpád – *Problémás lelkészgyermek, a lelkészgyermek problémája*

Sógor Árpád – *A házasság művészete*

Sógor Árpád – *Sakkterápia*

Sógor Géza – *Mitől döcög az egyház szekere? Lelki ajándékokról és gyülekezetépítésről Christian Schwarz könyvei nyomán*

Sógor Géza – *Egyház egy szekularizált világban – Evangélium egy szekularizálódó egyházban*

Sógor Géza – *Bevezetés a politikai teológiába*
Dietrich Bonhoeffer, Oliver O' Donovan, Stanley
Hauerwas segítségével (Ismerkedés az alig 50 éve
számontartott teológiai diszciplínával)

dr. Somfalvi Edit – *A dicséret szárnyakat ad*
– a pozitív visszacsatolás szerepe a gyülekezeti
szolgálatban

dr. Somfalvi Edit – *Hitünk értékei és átadásuk*
a Z generációnak

dr. Somfalvi Edit – *Az önérték helye a magyar*
református ember értékrendjében – „Fölemelt fővel
várom Öt az égből ítélő bírámul”

dr. Somfalvi Edit – *Református értékrend és refor-*
mátus identitás – Műhelymunka

dr. Somfalvi Edit – *A református identitás mint*
magatartást meghatározó erő

dr. Somfalvi Edit – *Hitvallás a liturgiában – litur-*
giatörténeti előadás

dr. Somfalvi Edit – *Merre tovább, konfirmáció? –*
a KáTÉM munka története és elméleti háttere

dr. Somfalvi Edit – *Merre tovább, konfirmáció? –*
a KáTÉM munka óraterveinek módszertana

dr. Somfalvi Edit – *Mikor kompetens liturgus*
egy lelkész a XXI. századi élet istentisztele-
tén – kompetenciaháló (személyes és csoportos
kompetenciák) és annak használata a liturgusi
szolgálatban

dr. Somfalvi Edit – *Szakralitás és szervezettség*
a református online liturgiában

dr. Somfalvi Edit – *Katekézis a személyes fejlődés*
fényében és árnyékában – személyiségjegyeink segí-
tői és/vagy akadályai az élethosszig tartó tanulás-
ban – tanításban

dr. Somfalvi Edit – *Az önismeret személyiségfor-*
máló ereje – lelkészek esetében

dr. Somfalvi Edit – *Az egyházzal szembeni (tu-*
datos és öntudatlan) társadalmi elvárások mint
a hatékony kommunikáció akadályai

dr. Székely József – *A lelkipásztori hivatáskép*
változása a rendszerváltástól napjainkig

dr. Székely József – *A prófétai, személyes és lelki-*
gondozói jellegű igehirdetés szükségessége

dr. Székely József – Az igehirdetői kompetenciák (önismeret, istenismeret, emberismeret)

dr. Székely József – Az igehallgatók újrafelfedezése

Szép Eduárd – A bűnbánati istentiszteletek fontossága

Szép Eduárd – Reformáció a románok között

Szép Eduárd – Valóban Sámuel jelent meg Saulnak?

Szép Eduárd – Az őskeresztyének imaélete

Szép Eduárd – Az imádság az igazi egység forrása

Tamás Ernő – Kiegészés, kifáradás mint foglalkozási deformáció

Tamás Ernő – Üvegfalú parókiáink gyermekszobája

Varga Zoltán – Lelkigondozói lehetőségek a konfirmációban

Varga Zoltán – A kiegészés veszélye és a szupervízió lehetőségei az erdélyi református lelkész társadalomban

dr. Visky S. Béla – Hinnie kell-e a református lelkipásztornak a kettős predestinációban?

dr. Visky S. Béla – Vannak-e érveink keresztyén hitünk igazsága mellett? Az apologetika lehetőségei és határai

dr. Visky S. Béla – Bonhoeffer: Egy élet és egy halál tanulságai

dr. Visky S. Béla – Kreáció és/vagy evolúció? Megférhet-e egymás mellett a természettudomány és hit?

dr. Visky S. Béla – Üdvözülhet-e a nem keresztyén ember? Keresztyénség és világvallások az evangélium kizárólagossága és egyetemessége összefüggésében

dr. Visky S. Béla – Halott-e a sátán, avagy jó egészségnak örvend? A Gonoszról való beszéd teológiai relevanciája

dr. Visky S. Béla – Miért engedte ezt meg Isten? Isten és a szenvedés problémájának teológiai és filozófiai vetületei

dr. Visky S. Béla – *Visszanyerhető-e az élet elvesztett értelme? A logoterápia mint a pasztorálpszichológia egyik lehetősége*

dr. Visky S. Béla – *A posztmodern szemlélet mint kihívás az egyház számára*

dr. Visky S. Béla – *Megbocsátható-e a megbocsáthatatlan? Egy teológiai kérdés a kortárs filozófiában*

dr. Visky S. Béla – *Az igazmondás és hazugság etikai-egzisztenciális összefüggései*

dr. Visky S. Béla – *Hogyan is volt a Szervét-ügy?*

dr. Visky S. Béla – *Szűz Mária személyének reformátori értelmezése és ennek aktuális vonatkozásai*

dr. Visky S. Béla – *Posztmodern kritikai augusztinianizmus. Bevezetés a Radikális Ortodoxia világába*

Visky Péter – *Quo vadis, konfirmáció*

Visky Péter – *Valóságos-e az isteni hang? Felkészülni a szószéki megszólalásra*

Visky Péter – *Gyógyító párbeszéd. Gyülekezetépítés terápiais eszközök által*

Királyhágómelléki Református Egyházkerület

Bogdán Szabolcs – *A lelkipásztori élet mélységei és az abból kivezető utak*

Bogya Miklós – *Mit tanít a Biblia az egyházról, az egyháztagságról és az egyházi tisztségekről? Gyülekezetvezetői szolgálatunk teológiai megalapozása*

Bogya Miklós – *Mit tanít a Biblia az ember életéről és haláláról? Temetési igehirdetésünk teológiai megalapozása*

Bogya Miklós – *Mit tanít Jézus az ő visszajöveteléről és a világ végéről? Adventi igehirdetésünk teológiai megalapozása*

Bogya Miklós – *Mit tanít a Jelenések Könyve? Bevezető gondolatok a Jelenések Könyve értelmezéséhez és alkalmazásához*

Bogya Miklós – *Mit jelent református keresztyénnek lenni? Rövid hitvallás a reformáció 500. évfordulóján*

Bogya Miklós – *Gyermekkeresztség és/vagy felnőttkeresztség? Keresztelési igehirdetésünk és gyakorlatunk teológiai megalapozása*

Bogya Miklós – *Miért, hogyan és hányszor úrvacsorázzunk? Úrvacsorai igehirdetésünk és gyakorlatunk teológiai megalapozása*

Bogya Miklós – *Az imádság lehetőség vagy kötelesség? Az egyéni és közösségi imádkozás teológiai megalapozása*

Bogya Miklós – *Böjtöljünk vagy ne böjtöljünk? Böjtfő vasárnapi igehirdetésünk és böjtölési gyakorlatunk teológiai megalapozása*

Bogya Miklós – *Jézus és a pénz. A keresztyén adakozás teológiai megalapozása*

Bogya Miklós – *Kinek a felelőssége a gyermeknevelés? Anyák napi igehirdetésünk és szülői hivatásunk teológiai megalapozása*

Bogya Miklós – *Hogyan készüljünk a házasságra, és hogyan éljük meg azt? Jegyesbeszélgetésünk és esketési igehirdetésünk teológiai megalapozása*

Bogya Miklós – *Hogyan fegyelmezzünk a gyülekezetben? A gyülekezeti fegyelmezés teológiai megalapozása*

Bogya Miklós – *Hol van a menny, mi van ott, és hogyan juthatunk oda? Mennybemenetel ünnepi igehirdetésünk teológiai megalapozása*

Bogya Miklós – *Mit jelent betelni a Szentlélekkel? A pünkösdi igehirdetésünk teológiai megalapozása*

Bogya Miklós – *Szombat vagy vasárnap? A nyugalom napja megünneplésének teológiai megalapozása*

Bogya Miklós – *Mi az egyház küldetése (misziója)? A tizenkét apostol küldetése (és) a mi küldetésünk*

dr. Geréb Miklós – *Lélekkel és értelemmel. Útkeresés a megújuló egyházzenében*

Higyed István-Levente – *Emlékezés egy mártír püspökre / Gachal János (1881–1944)*

Kánya Zsolt Attila – *„Friss család keresztyén módra”*

Kánya Zsolt Attila – *„Építkezés téglák nélkül.” Gyülekezetépítés határozott hittel és tudással*

Kánya Zsolt Attila – *Keresztyén konfliktuskezelés*

Kulcsár Árpád – *Ravasz László igehirdetése – homiletika-történeti előadás*

Kulcsár Árpád – *A párbeszéd szüntelen aktualitása. A teremtés kérdése a teológiában és a természettudományokban. Ravasz László szintézise*

Kulcsár Árpád – *Kálvin-reneszánsz. Mit tanult Ravasz László Kálvintól?*

Képiró Gyula – *A lelkipásztor otthontalansága a kortárs magyar irodalomban*

Kovács József – *Krüzselyi Erzsébet élete és irodalmi munkássága*

dr. Lukács Olga – *Száz év Romániában – a berendezkedés első évtizedei*

dr. Lukács Olga – *A vegyes házasságok jogi feltételei*

dr. Ledán M. István – *Van-e igény az egyházban az antiszemitizmusra?*

dr. Ledán M. István – *Micsoda álom az, amit álmodtál? Álomfe(le)jtés a hétköznapiakban*

dr. Ledán M. István – *Keresztyén és görög római túlvilágok (pogány sírfeliratok és a páli eszkatológia)*

Máthé Róbert – *Stresszkezelés a lelkeszi munkában*

Máthé Róbert – *A logoterápia lelkigondozói lehetőségei*

Máthé Róbert – *A humanisztikus pszichoterápia elveinek lelkigondozói lehetőségei*

Máthé Róbert – *Az életútinterjú készítése az idősök lelkigondozásakor*

Simon Attila – *Gyászszokások a zsidóságban és a 19–20. századi Erdély keresztyéniségében*

Szász Bálint Róbert – *„Élnem adjatok” – Közösségben Jézus Krisztussal*

Vinczéné Pálfi Judit – *Reziliencia – Azaz miként fejlesszük lelki ellenállóképességünket?*

Vinczéné Pálfi Judit – *Diakónia a Királyhágómelléken*

Vinczéné Pálfi Judit – *Stresszmanagement – Egészségmegőrzés és stresszkezelés, magunkkal és másokkal való törődés*

Vinczéné Pálfi Judit – *Resztoratív konfliktuskezelés – Konfliktusmegelőzés és -kezelés közösségerősítés és -építés által*

Vinczéné Pálfi Judit – *Életformáló tanítás – Dr. Howard Hendricks könyvének és szemléletének ismertetése*

Vinczéné Pálfi Judit – *Ügyvitel az Egyházkerület Igazgatótanácsi Hivatalában*

MEGHALAD A TEHER?

ELFÁSULTÁL?

NEHÉZ ERRŐL BESZÉLNI?

VAN SEGÍTSÉG!

HISZ
VAN SEGÍTSÉG.

facebook.com/Hivatasmegorzo
hivatasmegorzoszolgalat.wordpress.com
hisz2015@gmail.com

KOORDINÁTOR:

Beke Boróka

0729-122134 | bekeboroka@gmail.com

HIVATÁSMEGŐRZŐ
SZOLGÁLAT

SZATMÁRNÉMETI
Kálvin János Központ
440114 Satu Mare
P-ța Jean Calvin nr. 4
0261-712.455
kozoti0@yahoo.com

NAGYVÁRAD
Királyhágómelléki
Református Egyházkerület
székháza
410202 Oradea
Str. Sulyok István nr. 9
0259-435.386
www.kiralyhagomellek.ro

SÓLYOMKÖVÁR
Református
Ifjúsági Központ
417550 Șinteu
nr. 7/A
0749-193.727
miklos_kari@yahoo.com

NAGYVÁRAD-
CSILLAGVÁROS
417337 Oradea
Str. Teiului nr. 2
0741-179.307
judit_vincze@yahoo.com

HEGYKÖZSZENTMIKLÓS
417441 Sânnicolau de Munte
nr. 33
0259-352.591 0769-560.811
laszloarus@yahoo.com

**ERDÉLYI
REFORMÁTUS
EGYHÁZKERÜLET**

**KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI
REFORMÁTUS
EGYHÁZKERÜLET**

HEKS